

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEČ

Cene inseratov:Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.**Pri večjem naročilu popust.**Izhaja vsak dan izvenem
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekoval račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Izjalovljene nade.

Velike nade je gojil dr. Žerjav. Pričakoval je, da bo njegovo demokratsko uskoško krilo pri občinskih volitvah s pomočjo sredstev, ki so mu na razpolago, izšlo iz volivne borbe pri občinskih volitvah zmagovito. Kakšna samoprevara! Kakor da bi bilo v Sloveniji to sploh mogoče! Žerjavovi pozablja, da je slovenski narod po svoji ogromni večini pošten in nepodkupljiv. Uspehe imajo Žerjavovi trabanti le pri pokvarjenem delu slovenske inteligence, ki že pod Avstrijo ni znal samostojno misliti, marveč je mislil in govoril le to, kar so ji narekovali nemški avstrijski nasilniki. Slovensko delovno ljudstvo je pa tako moralno visokostojno, da se z gnusom obrača v stran od demokratskega denarja, ki ga volivcem ponujajo demokratski agitatorji. Sedaj ko so znani volivni rezultati iz tistih okrajev, kjer so se občinske volitve že vršile, so demokratije strašno poparjeni. Obdržali so se le v glavnih svojih dosedanjih mestnih trdnjavah, kjer so dobili dovolj podkupljivih duš in bojazljivcev, nanovo zavajevali pa niso niti ene občine, pač pa jih celo vrsto izgubili. Stare njihove trdnjave, ki nikdar niso bile v rokah SLS, so padle, in skoro v vseh občinah z malimi izjemami je število glasov SLS od zadnjih občinskih volitev naraslo. Kako Žerjavovci boli glava že po prvih občinskih volitvah, dokazuje dejstvo, da je njihovo časopisje primorano objavljati volivne falzifikate, da bi bil vtis demokratskega poraza manjši. Liše, ki nimajo z demokratijo nobene zveze, proglašajo za »napredne«, celo socialistične in komunistične, da bi javnost dobila vtis, da so to demokratske liste. Celo tako daleč so šli, da so proglašali nekatere izrazite liste SLS kakor v Veliki Pirešici ali kompromisne liste SLS z drugimi strankami kakor v Dramljah kot »napredne« liste, s čimer hočejo reči, da so demokratske. Že dosedaj je bilo v Sloveniji vloženih samo list SLS v okrog 140 občin, ki brez boja pripadejo SLS, demokratom pa niti ena občina v celi Sloveniji kljub temu, da se dobe podkupljive duše iz raznih drugih strank, ki se z njimi vežejo. Občina Vransko na Štajerskem pripade JDSarjem, pa ne da bi ne bila mogla SLS tam postaviti svoje liste, marveč ker je bila njena lista razveljavljena, ker je enega našega kandidata podpisala v odsotnosti njegova žena.

V ljubljanski okolici se od 36 občin nahaja 21 z absolutno večino v rokah SLS, v kranjskem in kamniškem okraju, kjer je dozda komaj nekaj več kot ena tretjina občin volila, je od 12 občin pripadlo SLS 9 z absolutno večino. Poročila iz Štajerske tudi kažejo, da tam SLS s pretežno večino zmaga. Ko bodo volitve končane in se bo objavila celotna statistika, se bo izkazalo, da je pisanje naših demokratskih listov golo otročje napihovanje in umetno ustvarjanje razpoloženja za nadaljnje volitve kakor tudi poizkus vplivati na Belgrad v smislu neskomornih želja in načrtov JDS v Sloveniji.

Zlasti se trudita »Jutro« in »Narod« dokazovati, da so glasovi, ki jih je dobila JDS v naših občinah, plod njenega »državotvornega, naprednega in socialnega dela«! V resnici se JDSarji na deželi sestavljajo danes iz istih liberalnih elementov kakor odnekad in še ti niso mogli topot priti do glasov drugače, kakor da so po veliki večini marširali pod celo vrsto različnih »gospodarskih« firm, dočim so naši somišljeniki šli skoro vseskozi v volivno borbo pod kmetsko in delavsko listo SLS. Pod ostalimi listami pa — vseh je 20 — je veliko takih, ki so sicer strankarsko opredeljeni, za občinske volitve pa so si izbrali nevtrarno parolo pod vidikom čisto krajevnogospodarskih občinskih interesov. Če končno pomislimo, koliko je pod liberalnimi firmami bilo vjetih navadnih nezavednih kalinov in koliko podpore so dobili ponekod tudi od »samostojnih« kmetov in »razredno zavodnih« socialistov, si lahko predstavljamo, kakšne vrste »napredne« in »socialne« elemente šteje vodstvo JDS med svoje pristaše.

Vpoštevati se pa mora tudi to, da je JDS s pomočjo svojih bogatih fondov volivce na debelo kupovala, kakor n. pr. na Vrhniki in v Kranju, kjer je za liberalce oddani glas prinesel volivcu 1000 Din

zaslužka. Na take uspehe »nacionalne«, »napredne« in »socialne« zavesti je res samo JDS lahko ponosna.

Kako dobro se vodstvo JDS samo zaveda, da občinske volitve pomenijo zanjo eklatantni poraz, dokazuje dejstvo, da že zdaj razmišlja, kako bi se volitve po posameznih občinah razveljavile in se postavili demokratski gerenti. Pretvezo so »demokrati« že našli, češ, da se je v občini od strani SLS agitiralo s »protidržavnimi« gesli in da so s SLS glasovali »protidržav-

ni« elementi. Poseganje po takih sredstvih jasno dokazuje, da je »demokratska« stranka v Sloveniji slejkoprej na podlagi svojih izražene ljudske volje nemogoča in da se more vzdržati zgolj z nemoralnimi sredstvi. Volivni rezultati so že dosedaj pokazali, da razen stare liberalne špisarije in dela uradništva ter učiteljstva noben pravi Slovenec ne mara ničesar vedeti o stranki, ki hoče v Sloveniji širiti s sredstvi, kakor jih je pokazala že dosedaj pri občinskih volitvah.

Priprave posl. Žujevića za napad na zemljoradniške poslance.

Belgrad, 24. junija. (Izv.) Današnja »Pravda« objavlja pismo Živojina Kandića, 60letnega kmeta in prvaka radikalne stranke iz Ralje. V tem pismu izveduje Kandić, da je pred dogodki v Ralji radikalni poslanec Aleksa Žujević zbral v njegovi hiši kmete in jim dejal, da bosta na radikalni shod v Ralji prišla kralj in Pašić in da so zemljoradniki pripravili Ra-

dičevce, da bodo ubili kralja. Vsled tega jin je Žujević pozival, da naj gredo na postajo in pobijejo zemljoradniške poslance.

Dobesedno nadaljuje: Zavrela mi je kri in peljal sem se v Raljo in sem videl vse ono, kar ste v »Pravdi« priobčili. Zato sedaj izstopam iz radikalne stranke in prosim, da objavite v Vašem listu to pismo.

Drugo Cemovićevo pismo.

Belgrad, 24. junija. (Izv.) V današnji »Pravdi« priobčuje znani osebni kraljevi prijatelj Cemović, ki se je mudil na Bledu kot gost, dolg članek, v katerem se peča z ukazom o odgoditvi narodne skupščine. V članku, ki izredno simpatično piše o kraljevi volji in kraljevem ugledu, poziva Pašića, da ga pozove pred sodišče, ker bo dokazal svoje trditve glede ukaza o odgoditvi narodne skupščine. Članek je vzbudil mnogo pozornosti v tukajšnji javnosti in se sodi, da je v njem izražena želja višjih krogov.

Volivne priprave.

Belgrad, 24. junija. (Izv.) Odlaganje Pašićevega potovanja na Bled se tolači s tem, da nima Pašić nobene gotovosti, da dobi volivni mandat, kar tudi potrjujejo vesti iz krogov, ki so blizu dvora; iz Pašićevih krogov pa se širijo vesti, da jim je volivni mandat zagotovljen in da bi se volitve vršile nekako začetkom oktobra. Po Pašićevem nalogu je vsem policijskim oblastem izdana naredba, da se morajo pripraviti za volitve.

OBSODBA PAVLA PAVLOVIĆA.

Belgrad, 24. junija. (Izv.) Danes se je končala razprava proti bivšemu komunističnemu poslancu Pavlu Pavloviću. Obsojen je bil na eno leto ječe.

PORAZ ANGLEŠKE VLADE V PARLAMENTU.

London, 24. junija. (Izv.) Danes je doživela vlada v zbornici zopet hud poraz. Šlo je za zakonski načrt glede gradbe velikega števila stanovanjskih hiš. Opozicija je predlagala, naj se ta zakonski načrt ne izroči navadnemu odseku, ampak naj se izvoli poseben odsek iz cele zbornice za presojo tega zakonskega načrta. Predlog opozicije je bil sprejet s 315 proti 175 glasovom. Zanj so glasovali vsi unionisti in liberalci. Časopisi ugotavljajo, da je to že peti in obenem najhujši parlamentarni poraz sedanje vlade.

REPARACIJSKA KONFERENCA.

London, 24. jun. (Izv.) V spodnji zbornici je izvajal Mac Donald, da bo rezultate svojega razgovora s Herriotom takoj naznail tudi belgijski in italijanski vladi, tako da bi se mogla vršiti nova reparacijska konferenca že 16. julija. Želeti bi bilo, da se te konference udeleži tudi Amerika, ker bo glavni predmet razprave poročilo generala Dawes-a o ureditvi reparacijskega vprašanja.

London, 24. junija. (Izv.) Glede reparacijske konference še ni ugotovljeno, katere države bodo povabljene in kdaj se bodo vabila razpošiljala.

London, 24. junija. (Izv.) Ker utegne biti sredi julija general Dawes zadržan, da ne bo mogel prisostvovati reparacijski konferenci, bo povabljen njegov namestnik Yong, da se konference udeleži. Verjetno je, da bo povabljen tudi Rusija.

VELIKI NAČRTI.

Pariz, 24. junija. (Izv.) Listi poročajo, da je Herriot predložil Mac Donaldu načrt,

naj bi se sklenile posebne pogodbe med Francijo, Anglijo, Italijo, Belgijo, Češko in Poljsko pod okriljem Društva narodov kot jamstvo za izpolnitev obvez s strani Nemčije.

NOVA NOTA NEMČIJI.

Pariz, 24. junija. (Izv.) Mac Donald in Herriot sta v Chequersu sestavila besedilo kolektivne note, ki jo bodo poslali po odobrenju s strani Belgije Nemčiji. V noti bodo pozvali Nemčijo, naj odgovori še pred 30. junijem na noto veleposestnikov glede kontrole oboroževanja.

PROTI VOJNI.

Berlin, 24. junija. (Izv.) Za desetletnico izbruhov vojne pripravlja odbor društva »Nie wieder Krieg« velike manifestacije po celi državi.

ZAPRTI KOMUNISTI.

Varšava, 24. jun. (Izv.) V bližini Varšave so zaprli 27 komunistov, ko so se ravno posvetovali o navodilih, ki so jih dobili iz Moskve, kakšno stališče naj zavzamejo napram industrijski krizi na Poljskem.

ZA SAMOSTOJNOST EGIPTA.

London, 24. junija. (Izv.) Zaglul-paša je izjavil v egiptovskem parlamentu, da bo v Londonu zahteval, naj Angleži umaknejo svoje čete iz Egipta.

ZDRAVSTVENO STANJE DR. SEIPEL-A.

Dunaj, 24. junija. (Izv.) Zdravstveno stanje dr. Seipla je dobro. Spanje mirno, tek dovoljen.

REPUBLIKANSKO GIBANJE V ŠPANIJI.

Pariz, 24. junija (Izv.) — Sotrudnik »Ouvrec-a« se je razgovarjal z voditeljem španskih republikancev Lerroux-om, ki mu je dal sledeča pojasnila: Volitve na Francoskem so napravile na vse kroge v Španiji najboljši vtis. Španija gleda z upanjem v bodočnost. V Španiji je danes sicer manj republikanskih strank kakor nekdanj, zato pa je v Španiji toliko več republikancev. Tudi častniki in vojniki bodo lahko našli pravo pot. — Na vprašanje sotrudnika, ali zahteva Lerroux tudi odstop kralja, je odgovoril: »Jaz sem zahteval na vseh shodih, naj odstopi in mojo zahtevo so ljudje silno odobraval. Kralj Alfonso je sicer zelo energičen mož, toda dejstva so močnejša. Kralj si je že nabavil avto, ki naj ga v danem trenutku odpelje iz Španije. Mislim, da bo kralj ta avto kmalu potreboval.«

REFORMA URADNIŠKIH PLAC NA MAZARSKEM.

Budimpešta, 24. jun. (Izv.) Kakor poročajo listi, je bil od vlade izdelan načrt za uradniške plače, ki temelji na zlati valut. Uradništvo v 1. činovnem razredu bo dobivalo po tem načrtu mesečno 1200 zlatih kron, v 2. č. r. 80, v 3. 550, v 4. 450, v 5. 340, v 6. 220—280, v 7. 170—200, v 8. 130—150, v 9. 100—120, v 10. 86—95 in v 11. 74—82 zlatih kron. Poleg tega odpade na vsakega v Budimpešti stanujočega uradnika mesečna doklada 10 zlatih kron, razen tega pa dobi vsak uradnik za vsakega družinskega člana mesečno doklado 10 zlatih kron.

Fašizem na kolenih.

Rim, 24. junija. Fašizem je kapituliral na celi črti. Mussolini ostane sicer s svojim ministrstvom na vladi; narodna milica se ne razpusti, ampak podredi vojnemu ministrstvu, tudi ustroj fašistovske stranke ostane več ali manj v svoji sedanji obliki. To so zunanosti, ki naj čuvajo videz na znotraj in zunaj in ki naj zlasti preprečijo verjetne notranje zmede ob preloženem preobratu. Preko vsega tega stoji dejstvo, da se je fašizem pod strašnim pritiskom javnega mnjenja ne-le doma, ampak po celim civiliziranim svetu odrekel diktatorstvu in je pripravljen prevzeti vlogo navadne politične stranke. Gre le za to, da pošteti elementi z opozicijo na čelu ohranijo sedanjo moralno premoč tako dolgo, da se odprava fašistovskega strahovladja praktično izvede do kraja. Mussolini po svojih novih izjavah ni več prejšnji Mussolini, ni več neizprosni, vsemogočni diktator, ampak navaden ministrski predsednik ali celo samo še kulisa, za katero se vrše odločilne izpremembe. To priča ves razvoj dogodkov.

Notranji minister Federzoni je izdal ukaz, da se v Rimu zbrane milične čete takoj vrnejo na svoje domove. Odpravili so cenzuro za brzojavke v inozemstvo.

CESARE ROSSI SE JE SAM JAVIL.

v zaporih Regina Coeli, kjer so ga takoj zaprli. Ves čas se je bil skrival v Rimu v nadi, da je novi režim zakonitosti le navidezen in da bo natihoma paktiral s prejšnjim diktatorskim režimom. Te nade so se izkazale kot napačne in Rossi je bil prisiljen, da se izroči oblastem.

Spričo resnega, odločnega nastopa notranjega ministra Federzonija, da na celi črti upostavi zakonitost, je tudi opozicija izpremenila svoje stališče. Vladi zaenkrat ne bo delala težav, dasi bo slej ko prej stala na straži, da se nova politika dosledno in odločno izvaja. V tem zmislu piše tudi »Corriere della Sera«.

Fašizmu udano časopisje soglasno podčrtava, da se je v Italiji ustvaril nov red, in to ne samo političen, ampak tudi moralen in praven. Likvidira se vsa dediščina fašistovske revolucije in spričo izvršenih dejstev parlament vladi ne bo mogel odreči priznanja.

MINISTRSKI SVET.

Rim, 24. junija. Včeraj popoldne se je pod Mussolinijevim predsedstvom sešel ministrski svet. Navzoči so bili vsi ministri. Mussolini je poročal o notranjem položaju in podal besedilo svojega današnjega govora v senatu. Ministrski svet je oboje soglasno odobril.

Za podkomisarja kralj. letalstva se namesto Finzija predložil kralju v imenovanje general Albert Borzani.

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

Ljubljana, 24. junija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

(V oklepajih kurzi od 23. junija.)

Italija 3.6950—3.7250 (3.6765 do 3.7065), London 370.50—373.50 (368.50—371.50), New York 85.25—85.75 (84.75—85.75), Pariz 4.5850 do 4.6550 (4.65 do 4.70), Praga 2.53 do 2.56 (2.5210—2.5510), Dunaj 0.1204—0.1220 (0.1195 do 0.1215), Curih 15.12—15.22 (15.10—15.20), efektivni dolarji 84—85 (83.8750—84.8750).

CURIŠKA BORZA.

Berlin 1.3450 (1.35), Italija 24.40 (24.40), London 24.41 (24.43), New York 563.25 (563.50), Pariz 30.— (30.65), Praga 16.65 (16.65), Dunaj 0.0079.50 (0.0079.40), Bukarešta 2.45 (2.4750), Sofija 4.10 (4.10), Belgrad 6.70 (6.70).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 24. junija. (Izv.) Devize: Belgrad 820—824, Budimpešta 0.83 do 0.89, Kodanj 11.880—11.920, London 307.000—308.000, Milan 3059—3071, New York 709.135—709.185, Pariz 3797—3813. — Valute: dolarji 70.460 do 70.860, angleški funt 305.200—306.800, francoski frank 37.50—37.80, lira 30.50—30.70, dinar 815—821, češkoslovaška krona 2087 do 2103.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 24. junija. (Izv.) — Devize: Lira 147, Zagreb 39.80, Pariz 181.75, London 416.80, New York 34.—.

MUSSOLINIJEVA IZJAVA V SENATU.

Rim, 24. junija. (Izv.) Uradna Stefani poročila, da je na današnji seji senata min. predsednik Mussolini podal izjavo, v kateri je dejal med drugim: Ni mi treba vnovič povdarjati vse moje obžalovanje in moj stud nad zločinom proti poslancu Matteottiju. Menim, da nihče ne bo dvomil nad odkritosrčnostjo mojih čustev v tem oziru. Pri tem zločinu pridejo v poštev vprašanja, ki se jih moram dotakniti. Je to moralni element žalosti, ki ga je izrazil ves narod. Fašisti so bili, ki so odgovorni za ta čin. Drugi element je sramotilni, potem ko je Matteotti izginil. Druge osebe na različnih krajih Italije so ga zagrešile in na nikogar se ne bo oziralo. Justica bo šla brezobzirno svojo pot. Med tem pa ni primerno, da se vodi druga preiskava po listih. Preveč ljudi se trudi iz strankarskih ozirov, da bi izvrševali neke vrste justico linčanja. Kar pa se tiče zločina samega, ne smem podati sedaj nobene sodbe, ki jo bom podal, ko jo bo izvršila justica. Pač pa morem podati sodbo s strogo političnega stališča. Predvsem moram izjaviti, da čast naroda ni izigrana. Če bi eden ali več zločincev zadoštolvalo, da omadežujejo čast naroda, kaj bi si potem morali misliti o veliki državi, v kateri se je po vojni izvršilo 400 političnih zločinov. Zadnje dni se je po vsej Evropi dvignila obtožba od levčarskih struj proti italijanski vladi, ki jo delajo odgovorno za izvršeni zločin. Inozemski veliki protestni zbori proti terorju v Italiji pozabljajo dejanski teror, ki ga sami v različnih pokrajinah Evrope izvršujejo in so ga izvrševali. Švicarski nacionalni svet je odklonil vmešavanje v notranje zadeve italijanskega naroda. Pozabiti se ne sme, da je sedanji režim v Italiji produkt revolucije. V revolucijah se pa združujejo kakor pri vseh socialnih pokretnih fanatični in dobičkaželjni nasilniki, idealisti in profitarji delajo skupno. Proti notranjemu ministstvu so se dvignile obtožbe in se je zbuvalo mnenje, da je krivce iskati v palači Viminal. Toda tam je na stotine uradnikov, ki so pošteni, častiti in vestni. Šefi tega centralnega urada so vzvišeni nad vsakim sumom. Bile so revolucije kakor na Angleškem, ki so narode cela stoletja držale v neredu. Ni se pa treba čuditi, ako se splošna kriza v vojni in po vojni še ni mogla spraviti v Italiji v ravnotežje.

KRALJ ODGOVORI PARLAMENTU.

Rim, 24. junija. Z ozirom na izredni položaj bo topot kralj odgovoril parlamentu na njegov odgovor na prestolni govor. To je bil pod kraljem Humbertom I. reden običaj, ki so ga pa pod sedanjim kraljem opustili. Sedaj bo prvič, da kralj odgovori parlamentu.

IZ REGINE ČOELI.

Rim, 24. junija. Za zidovi Regine Coeli je sedaj spravljenih deset glavnih krivcev zločina nad poslancem Matteottijem, in sicer: Cesare Rossi, Filippo Filippelli, Giovanni Marinelli, Amerigo Dumini, Albino Volpi, Aldo Putato, Averardo Mazzoli, Giuseppe Galassi, Chirszel Ottone (Avstrijec ozir. Rus), Filippo Naldi. Obtoženi so Rossi, Filippelli in Marinelli, da so dali Duminiju in tovarišem nalog, naj uropajo posl. Matteottija in mu dajo več ali manj občutno lekciijo. Dumini, Volpi, Putato, Mazzoli in Viola (ki ga še niso izsledili) so zločin izvršili tako, da so Matteottija umorili, za kar menda niso imeli naloga.

Vsekakor so v Duminijevem kovčegu poleg drugega našli verigo in ključavnico, namenjeni menda, da bi Matteottija uklenili. Ker se je pa Matteotti morda nepričakovano silno branil, je došlo do umora. Tako kombinira »Tribuna«. — Naldi je med drugim obtožen, da je dal Filippelliju, ko je ta skušal pobegniti, potni list.

Sodnija ima proti vsem gori navedenim v rokah že težke dokaze njihove krivde, in to ne samo v Matteottijevem slučaju, ampak tudi v raznih prejšnjih nasiljih. Pričakovati je novih arelacij. Med temi bo po vsej priliki tudi De Bono, ker se dokazi o njegovi sokrivdi zgoščujejo. Tako je Filippellijev poseben tajnik in funkcionar pri »Corriere Italiano« Mario Gibelli na sodišču izpovedal, da so imeli De Bono, Finzi in Filippelli po Matteottijevem umoru med seboj telefonične pogovore o zločinu. To je potrdil tudi upravitelj »G. I.« Aristide Rotunno.

Ravnatelj lista »Nuovo Paese« Carla Bazzija, ki so ga bili aretirali, so včeraj zopet izpustili. Vendar se preiskava proti njemu vrši dalje, ker je dokazano, da je pomagal Rossiju, ko se je skrivaj.

Matteottijevo truplo iščejo dalje. Sedaj je sodišče naprosilo komisarija za aeronavtiko, da je dal na razpolago dva hidroplana, ki naj po možnosti preiščeta jezero Vico, ako truplo vendarle ni na njegovem dnu.

NOV POLICIJSKI ŠEF NA BAVARSKEM.

Monakovo, 24. jun. (Izv.) Uradno se poroča, da je dosedanji šef policije, znan iz Hitlerjeve afere, odslovljen in za njegovega naslednika določen von Reiss.

OGRSKA NARODNA BANKA.

Budimpešta, 24. junija. (Izv.) Ogrska narodna banka je danes začela poslovati.

Sklepi Jugoslovanskega kluba.

Včeraj je imel Jugoslovanski klub v Celju sejo, ki so ji prisostvovali polnoštevilno vsi poslanci SLS iz Slovenije. O seji je bil izdan sledeč komunikat:

Danes, dne 24. junija 1924, je imel Jugoslovanski klub v Celju sejo, na kateri je načelnik dr. Korošec najprej poročal o notranjem političnem položaju. Potem je klub pretresal v Sloveniji nastale razmere. Vse, kar je protivno samostojnemu življenju slovenskega naroda v naši državi in vse, kar se hoče okoristiti na škodo naroda z njegovim delom, se je zvezalo zadnji čas proti Slovenski ljudski stranki, njenim organizacijam in ustanovam. Preganjanje Slovenske ljudske stranke je na celi črti v polnem teku. Z nasiljem in hočejo združeni protivniki streti zvesto čuvarico interesov in pravic slovenskega naroda, da potem lahko ljudstvo izžemajo do skrajnosti. Že sedaj jim je edina skrb, da spravijo sebe in svoje ljudi k polnim koritom, a kmet, obrtnik, delavec, uradnik, upokojenec, invalid jim je deveta briga. Toda neprijatelji ljudstva ne bodo uspeli. Slovenski narod se bo ubranil svojih narodnih izdajic in gospodarskih pijavk in Slovenska ljudska stranka mu bo v tej veliki borbi stala tudi nadalje zvesto ob strani do končne zmage. Naj pride nad nas karkoli hoče, mi bomo vztrajali. Bodočnost je naša!

Nadalje je klub sklenil, da vloži vprašanja: na notranjega ministra zaradi omejevanja svobode govora in zborovanja, na ministra pravde zaradi konfiskacije »Slovenca« in drugih listov SLS, na ministra pravde zaradi umora rudarja Franca Fakina v Trbovljah, na ministra vojske in mornarice zaradi vojaških priprav v Sloveniji, in vprašanje na predsednika narodne skupščine, da štiti tudi on svobodo govora in zborovanja narodnih poslancev. Klub je odposlal slednjič predsedniku Narodne skupščine tudi pismo, v katerem ga poziva, da v imenu narodne skupščine izrazi sožalje političnim prijateljem umorjenega poslana Matteottija, ki je postal žrtev v boju proti korupciji in nasilju.

Rudar Franca Fakina, umorjen 1. junija v Trbovljah.

Ponižani fašisti.

Trst, 23. junija 1924.

V prvem trenutku, ko se je zvedelo za strašni zločin, katerega žrtev je postal posl. Matteotti, so bili fašisti kakor omamljeni, okameneli. Instinktivno so čutili, da je zadočila njih stranka usodepolen udarec. Sedaj so prišli malo k sebi in zato so začeli zopet breati. Ker se ljudje kar trgajo za opozicijske liste, ki prinašajo dolga in obširna poročila o raznih zločinih in vedno nova razkritja, kar seveda ni fašistom ljubilo, zato pokupijo po tobakarnah in prodajalnah vse neljube časopise in jih zažigajo; pri tem zgori največ socialističnih časopisov »Avanti«, »Giustizie«. Da dvignejo potlačeni duha, so sklicali za nedeljo v Bolonjo velik shod fašistov, na katerem so prisegli Mussoliniju vnovič zvestobo. Finzi je naslednik v ministstvu za notranje zadeve posl. Dino Grandi je nagovoril fašiste: Kanasadi! To zborovanje fašistov smatrajte kot vojaško revijo, obenem je to zborovanje zgodovinskega pomena. Glas o naši volji naj gre preko naš domovine. Ne gre za kakšno stranko v tem trenutku, ampak gre za narod. Naši notranji sovražniki nam ne povzročajo posebnih skrbi. Toda zunanji nasprotnikom povemo, da gotove manifestacije smatra ves naš narod kot izzivanje, ne fašizma, ampak vsega naroda italijanskega. Fašizem preživlja hudo krizo. Potrebna je bistvena revizija naših metod, naših organizmov in ciljev. Toda danes moramo biti vsi samo disciplinirana vojska, ker nasprotniki nam hočejo ugrabiti našega vodjo. A mi ga ne damo. Zaliti Mussolinija se pravi zaliti Italijo. V enakem smislu so govorili tudi drugi govorniki. med njimi znan razgrajatelj Forinani, ki je hotel še pred 14 dnevi pobesiti vse na-

sprotnike fašistov. Ti govori se razlikujejo od prejšnjih, da ne pozivajo več fašistov na pobijanje in požiganje. Se celo v resoluciji, ki so jo predložili v odobrenje zborovalcem, govore, da hočejo prenehati z nasilji in da hočejo v slogi delati za dobrobit naroda. — Ali je bilo treba res tega strašnega zločina, da so prišli fašisti do tega spoznanja! Toda zdi se, da je to spoznanje prišlo prekasno. Če se bo fašizem res postavil na legalna tla, bo moral umreti, ker njegov raison d'être je nasilje, saj smo že stokrat povedali da nima nobene ideje. — Nocoj so sklicane v mestno dvorano vse fašistovske organizacije, da izrazijo svojo zvestobo Mussoliniju in ga potrdijo v njegovem delu »razčiščevanja«. — Kom. Rossi se je sam javil sodnijski oblasti. Skrival se je vse te dni v Rimu. Seveda je izjavil, da je popolnoma nedolžen in da bo neusmiljeno razkrinkal vse svoje sovražnike.

Francija in Vatikan.

Namera g. Herriota, da se ukine po vojni vpostavljeno poslaništvo Francije pri Sveti stolici, se v francoski javnosti, če izvzamemo socialiste in prav zagrizene svobodomiselnice, ne odobrava.

Prvič bi bilo ukinjenje svojčas od poslaniške zbornice in senata odobrenega poslaništva brez vsakega najmanjšega povoda velika diplomatska netaktnost, za katero bi Herriot ne mogel najti prav nobene opravičbe ali pretveze.

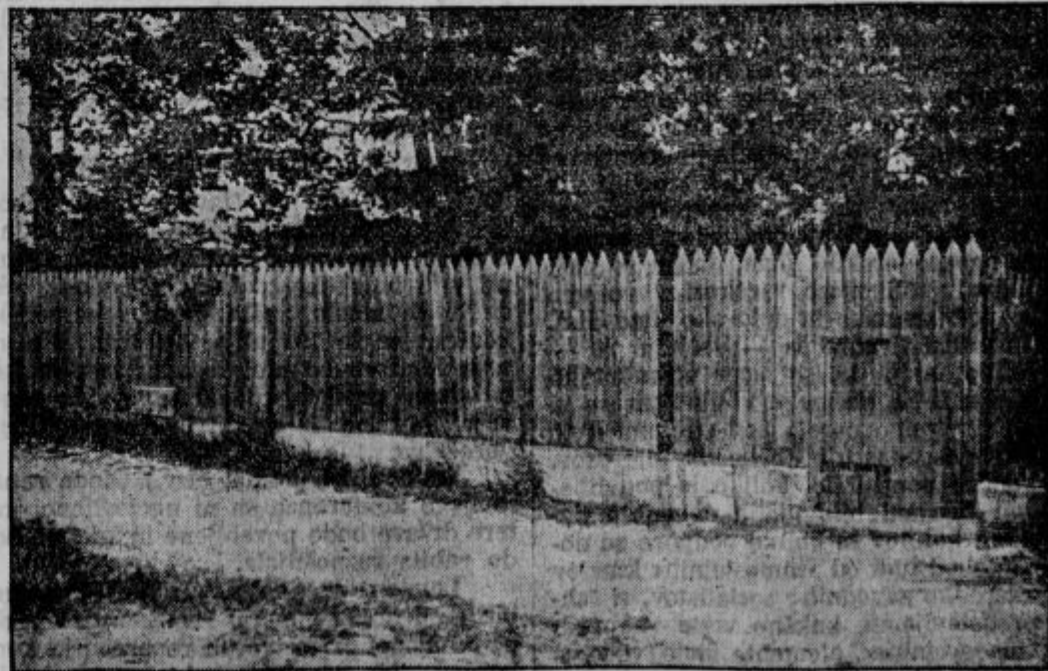
Drugič bi bil ta korak s praktičnega stališča zelo nespameten. Danes je pri sveti stolici uradno zastopanih 26 držav, med njimi protestantske države kakor n. pr. Anglija, ki je stoletja živela takorekoč v boju proti papeštvu. Ali ima potem količ kaj smisla, če prekine svoje uradne zveze z Vatikanom država, ki šteje 36 milijonov katolčanov? Vatikan bo kljub temu informiran o francoskih zadevah, pa ne več po uradni zastopniški republike, ampak po njenih nasprotnikih.

Cisto jasno je tudi, da bodo druge države to izrabile in skušale na Sveto stolico vplivati v Franciji neprijaznem smislu. Francija vsled svoje proticerkvene politike pred in med vojno 17 let ni bila pri Vatikanu zastopana in ji je to na diplomatskem polju občutno škodovalo. Saj je ravno to bilo vzrok, da je Francija, ki je zlasti med vojno uvidela, kako zelo rabi zagovornika svoje politike na onem mestu, kamor se obrača ves katoliški svet, poslaništvo pri Sveti stolici vpustila. Kakšne velike koristi je po vojni od tega imela, je spričo ogromne anti-francoske kampanje po verzajskem miru za vsakega jasno.

Zopetno ukinjenje uradne zastopstva pri papežu pa je naravnost smrtni udarec za francosko misijonstvo, ki ima tako ogromne nacionalne in kulturne naloge v kolonijah. Prekinjenje zvez med vrhovnim vodstvom katoliške cerkve in francosko državo bo francoske misijone oropal tiste zaslombe, ki jo potrebujejo v deželah, kjer druge države z vso vneto podpirajo vsaka svoje misijonstvo, bodisi da so katoliške ali protestantske.

Nadalje pa bi francoska vlada s tem korakom prizadela hud udarec francoskemu moralnemu prestižu v Alzaciji. V tej deželi velja iz nemških časov konkordat in prebivalstvo je globoko katoliško. Vsaka nova kulturnobojna politika Francije bi bila za Nemce dragocen povod za protifrancosko agitacijo v Alzaciji.

Končno bi se g. Herriot, ki zasleduje politiko pomirjenja Evrope, sam oropal dragocene pomoči, ki mu jo pri izvrševanju te naloge more nuditi Sveta stolica. Vsi ti razlogi so tako tehtni, da mnogi domnevajo, da bo g. Herriot ostal zgolj pri svoji tozadevni programatični izjavi in da dejansko obstoječega stanja ne bo izpremenil. To se bo kmalu videlo.

Naročajte »Slovenca«!

Prostor, kjer je bil rudar Fakina ustreljen. Desko, ki na ograji manjka, je vzela sedna komisija, ker je bila prestreljena. Tri lise, ki se vidijo pod prostorom, kjer manjka deska, je strijena kri.

Velehradski kongres.

Program velehradskega unionističnega kongresa (31. julij—2. avgust) se je končno tako-le določil

1. Sedanji vzhodni nauk o cerkveni ustavi in o cerkveni edinstvi (ref. dr. F. Grivec in dr. J. Hadšega).

2. Zgodovinski, dogmatični in cerkvenopravni pomen vzhodnih patriarhatov s posebnim ozirom na sedanje stanje cerkvene edinstvi (Gleb Verhovskij).

3. Delovanje za obnovitev cerkvenega edinstva na grško-slovanskem vzhodu (Michael d'Herbigny).

4. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda kot najuspešnejše sredstvo za pospeševanje cerkvenega zedinjenja (K. Kmetko, škof v Nitri).

5. Verski in socialni položaj med ruskimi begunci in posledice za vprašanje cerkvenega zedinjenja (Gleb Verhovskij).

Poleg tega se bodo razpravljala še nekatera druga praktična vprašanja.

Kongresa se bo udeležil tudi praški nuncij kot posebni delegat svetega očeta Pija XI.

Kdor se želi udeležiti kongresa, naj to najkasneje do 15. julija sporoči na naslov: Dr. F. Grivec, Ljubljana, Rožna ulica 11, da se mu preskrbi brezplačni vizum češkega konzulata in stanovanje na Velehradu. Stroški za vožnjo po železnici do Velehrada (postaja Uhersko Hradišče) in nazaj znašajo od Ljubljane okoli 680 Din, in to z brzovlakom do Dunaja; od Dunaja do Velehrada (Uh. Hradišče) vozijo samo potniški vlaki. Podrobnejša pojasnila se dobivajo pri zgoraj omenjenem članu pripravljalnega odbora.

PODRAŽITEV KRUHA V FRANCIJI.

Pariz, 24. jun. (Izv.) S 1. julijem se bo cena kruha v Franciji zvišala na 1 frank 25 centimov.

8 URNI DELAVNIK.

Pariz, 24. junija. (Izv.) Na mednarodni konferenci za delo se je izjavil francoski zastopnik Godart, da je zakon o 8 urnem delavniku pokazal v Franciji razveseljive rezultate.

Občinske volitve.

Cerklje na Gorenjskem: SLS 315 (19), Kmetko-delavska stranka (liberalci) 51 (3), Nova ljudska stranka (SLS) 48 (3).

Št. Vid nad Cerknico: SLS 54 (6), SKS 44 (5), Gospodarska 47 (6).

Politične vesti.

† Shodi SLS. — V Št. Petru pri Novem mestu se je shod SLS preteklo nedeljo dobro obnesel. Poročala sta g. župnik Vovko in tajnik Munda. Prvi je dokumentarno razgalil domače demokrate in samostojne, ki hočejo igrati v očigled obč. volitvam slepe miši. — Na shodu so bili navzoči tudi nasprotniki, ki so se pa vedli dostojno. Šentpeterska občina bo dala pri volitvah 29. t. m. veliko večino glasov SLS. — Na zaupnem sestanku v Prečni 22. t. m. je govoril dr. Česnik. Zaupniki so dobili zadnja navodila za dan volitev, ki morajo pokazati, da naša misel napreduje tudi v dosedanji trdnjavi centralistov.

Beleške.

Na seji Jugoslovanskega kluba v Celju, o kateri objavljamo uradni komunikate na drugem mestu, so bila sestavljena vprašanja na ministrskega predsednika, predsednika narodne skupščine, ministra za notranje zadeve, pravosodnega in vojnega ministra. Kako hitro bodo ta vprašanja pri predsedstvu narodne skupščine vložena in sprejeta, jih bomo objavili.

Zmagujejo — in po gerentih ključajo. Zerjavovo časopisje ne more prehaliti

svojih namišljenih uspehov pri občinskih volitvah. Nekatere rezultate kar dvakrat prinese, da bi bila videti zmaga večja. Sedaj pa nam iz ljubljanske okolice poročajo, da vlagajo ob teh slavnih zmagah pritožbe in kličejo nad občine — gerente. To so res sijajne zmage. Ti ugovori so pa tudi najboljše priča, da je liberalizmu vse nadvlada nad drugimi. Bili so vedno enaki in ostanejo, dokler jih bo kaj. — Če pa bomo morali kje v nove volitve, prav, bodo še enkrat in še bolj tepeni.

»Slovenski narod« ima zdaj zlate čase, ker uživa vse privilegije »državotvornega« lista, ki mu dovoljujejo razliviati na opozicijo cele golide svojega smrdu. 24. t. m. se je spravil na g. ljubljanskega knezoškofa, češ da »omogoča protidržavno gonjo klerikalnega tiska«. G. knezoškof seveda stoji previsoko nad »Slovenskim narodom«, da bi mu odgovarjal, zato mu pa hočemo mi in sicer z zgledom. Ali se »Slovenski narod« ne spominja, kako je njemu sorodno laško fašistovsko časopisje napadalo ljudsko stranko, češ da je »protidržavna«, »anacionalna« in »revolucionarna«? Ali se »Slovenski narod« ne spominja, kako je on to gonjo odobraval? In kaj je danes? Danes se je izkazalo, da so ti fašistovski državotvorni elementi navadna od nekega ameriškega trusta podkupljena tatinska in roparska družba pod moralnim pokroviteljstvom svojega šefa Mussolinija. Italijanska ljudska stranka pa se je izkazala kot v resnici državo in njene moralne temelje ohranjujoča stranka, ki bo vsled svoje neomadeževanosti po padcu nemoralnega režima lahko rešila čast Italije. »Slovenski narod« naj se malo zamisli v tragedijo laškega fašizma, ki je bil okužil vso Evropo, in potem bo mogoče nekoliko brzdal svoj dolgi jezik. Kajti prišel bo čas, ko ga bomo na njegovo sedanje pisanje spomnili.

Agenta-provokaterja igra »Slovenski narod«. Lepa ta vloga ni.

Za slovansko vzajemnost se navdušuje 25. junija t. l. »Slovenski narod«. V Jugoslaviji pa zagovarja fašizem, razbijanje glav in državljansko vojsko proti sodržavljanom.

Dopisi.

Homec. Zadnja številka samostojnega glasila prinaša tudi notico iz Homca. Dopisnik pravi, da samostojni ne marajo za postopakega župana. Ker pa ne pove dovolj jasno, kdo da je ta, smo v veliki zadregi, ker mi poznamo samo dva županska kandidata v Homski občini, zatorej ne vemo, kateri bo pravi? Menda že samostojni, ker naš, kot ga vsi poznamo, ni postopak. Kar se pa tiče agitacije, ugotavljamo in vstrajamo, da je resnica, da ste delavcem zagrozili: »kdo ne bo volil naše liste, bo sfrčal iz Staretove tovarne«. Evo vam en dokaz: Boldinov Lojze je izjavil med uro delavcem: »kdo ne bo volil naše liste, bo šel iz tovarne. Drugih, ki so pa prigovarjali ostale, da pregovorijo svoje, da jih volijo, ne omenjamo zaenkrat. Tudi priče so na razpolago. Zdaj boste moške laži-delavske liste menda že verjeli, da se ni vse to sanjalo »lažnivemu klukcu«. Nasprotno! »Lažnivi klukce« pravi, da to ime popolnoma vama pristaja in ste ga vredni predvsem pa neki kolega v vsakovečerni vaši družbi v gostilni pri Jakcu. Kar se pa tiče župana, tudi nam ni mnogo lažje na tem, kdo da je, mora pa biti poštenjak ter pristaša SLS, ne pa kak modrijan, ki niti ne ve, kaj je pravzaprav župan! Glede nepoštenega agitacije pripominjamo, da se pri vas že piše na račun novega župana, reklo se je tudi, da ga bodo, ko bo izvoljen, še bolj. No, prijatelji, sedaj vidimo, kdo ima pošteno agitacijo! Vi gotovo ne ker lovite volivce za liter vina! Ker pa trdite, da vaša lista nima političnega ozadja ter zastopa edino le interese občine, povemo tu, da je izjavil v nekem razgovoru vaš zmerni kandidat, da vi ne gledate pri tem na osebo, temveč delate le za stranko SKS, čeprav so kaki osebni prepričani med vami. To pa povemo zato, da boste vedeli predvsem delavci, s kako listo imate opravka, ker stvar ni tako nedolžna kot si jo morda predstavljate. Kar se pa tiče »metanja pobožnih ženic iz cerkve«, pripominjamo, da je bilo v cerkvi oznanjeno, da se vršijo duhovne vaje za moške ter se je prosilo, naj ženske izostanejo. V vaši mrzlični napetosti vas boli seveda tudi to, ker bo menda g. župnik pri volivni komisiji, ker po vašem mnenju ne spada drugam kakor v cerkev. Toda prijatelji, ni tako kot se glasi vaše pobožne želje; če se godijo kake protizakonitosti, pa se poslužite pravice, ki gre vsakomur. Glede vašega programa je pa ugotovljeno, da je popolnoma protidelavski. Na shodu na Homecu je govoril g. Mermolja, da morajo kmetje dobiti delavce popolnoma v svoje roke, ter da morajo isti delati na dan vsaj 12 ur. Gotovo je, da je vaš program sličen orjunaškemu in to je, vsakega pošteno mislečega človeka preganjati do konca. Kakšni prijatelji delavstva ste, je vsemu svetu znano. Sedaj poznate delavce — pardon — ne delavcev, ampak le njihove kroglice, s katerimi naj bi vas posadili na občinske stolčke. Mi delavci se lepo zahvalimo za prevzetnjaško prijaznost ter bomo vrgli 29. t. m. svoje kroglice v prvo skrinjico t. j. SLS.

Iz Starološke občine. (Občinske volitve, strela.) V nedeljo, 22. t. m. smo imeli jako živahne in zanimive občinske volitve. Pri-

pravljene so bile tri škrinjice. 1. SLS, 2. Gospodarska stranka, 3. Delavski, kmetijski blok. — SLS je šla sama, oprta na lastno moč, v volivni boj. V »Gospodarski« so bili združeni pri zadnjih občinskih volitvah še tako mogočni žabniški samostojenci in kar je demokratskih in radikalnih drobcev v občini. Značilno je, da je bil pred par tedni sam eks-minister Pucelj v Zabnici, da bi svojim vcepil nove življenjske moči. Pa ni šlo! Samostojni niso mogli nič več stati na svojih nogah, opreti so se morali na demokratske in radikalne berglje. — V občini je veliko železničarjev, poljskih in lesnih delavcev. Bilo je tedaj popolnoma prav, da so si oskrbeli posebno volivno listo — lastno škrinjico. A glej ga hudič! Delavci naj ima svoje zastopnike v občinskem odboru? To nekaterim Jurčutom v »Gospodarski« ni bilo všeč. Ker pa se niso upali udariti po delavskih glavah, udarili so na delavsko volivno škrinjico. V soboto zvečer je prišel ferman iz Kranja, naj se vsled priziva »Gospodarske« delavske škrinjice razdrobi. SLS je dobila 413, »Gospodarska« pa samo 182 glasov, prva 18, druga 7 odbornikov. — Danes v ponedeljek, tako smo zvedeli, pa po Stari Loki maršira brkast volivni maček. — V soboto, 21. t. m., je bila nad loško okolico strašna nevihta. Nad Virlogom je treščilo v kozolec, pod katerim je vedrilo 8 oseb. Strela jih je vrgla daleč proč od kozolca. Vsi so bili ob zavest ter več ali manj poškodovani. Peter Osterc, deželni cesar, ostal je mrtev, zadet v sence. V Papirnici je udarilo v drevo, pod katerim je stalo dekle, pa jo je samo nekaj osmutilo. Na električnem vodu je strela povzročila mnogo tisočev škod. — Bila sta se pod nebom gorenjec in kamniška burja. Gorenjec je zmagal in odpodil nevihto. Ljudje so zdihovali: »Če že danes tako treska, kaj bo šele jutri pri volitvah.« Pa ni bilo prav nič hudo. Zmagala je kot vedno gorenjska močnatost.

Devica Marija v Polju. Pri nas je bil ob volitvah neki lepak, kjer je bila zapisana in naslikana žalostna zgodba orjunaškega nasilstva nad nesrečnim delavcem Fakinom. Danes raznašajo razne liberalne korifeje vest, da bodo proti občinskim volitvam vložili ugovor in da morajo biti razveljavljene. Ker je to protidržavno dejanje, če kdo pove resnico o morilcih. Kdor je večkrat tepen, se šibe precej navadi. Liberalci so taki otroci, ki bi bili radi še enkrat pri volitvah tepeni. Zagotavljamo jih, da naj za drugič hrbet kljub navadi dobro pripravijo, ker padlo bo še mnogo huje po njem kot zadnjič. Mi mirno čakamo.

Dobrunje. Liberalci vseh branš so silno vznemirjeni nad volitvami v Dobrunjah. Ceniso mogli doseči s kroglicami, hočejo doseči na drug način. Po vsej občini se govori, da so se pritožili proti volitvam. Neki Miha Keber je menda v svojem navdušenju kar dve pritožbi podpisal, ne da bi pomislil, da je podpisal navadno laž. In kakšne vzroke navajajo za razveljavljenje? Eni pravijo, da je glavar volitve napak razpisal, ker oni niso zmagali. Druge skrbi, kam bo občina z denarjem, če bo občinski odbor dobro gospodaril. Boje se, da bi občina denar porabila za občinske potrebnosti. Tretji imajo pa še vedno strašno jezo na g. Selana in trdijo, da ne bi smel biti izvoljen, ker je uradnik. Pri tem pozabljajo, da radi pripovedujejo, kako so svobodoljubni in da nočejo uradniku kratiti svobode, ki jo uživa vsak državljan. Seveda ne bodo mogli proti g. Selanu prav nič opraviti, ker se dobro ve, katere so njegove dolžnosti in katere pravice daje njemu država. Zanašajo se ti napredni svobodoljubi tudi na to, da so v besedah silno državotvorni. Kdor ne vpije z njimi, je seveda protidržaven. Kdor pravi, da ne mara velesrbskega jarma, pravijo, da je proti srbskemu ljudstvu, nalašč pa nočejo vedeti, da se proti liberalnemu jarmu orjunaškega nasilstva brani prav tako tudi srbsko priprosto ljudstvo kot se mora slovensko. Nad občino, ki je s tako večino pokazala, da je v taboru Slovenske ljudske stranke, kličejo gerenta. Ali nismo imeli prav, ko smo pravili pred volitvami, da hoče liberalci povsod komandirati — z nasiljem.

Nova štifa pri Goranem gradu. Znana romarska cerkev v Novi Štifi pri Goranem gradu bo na praznik sv. apostolov Petra in Pavla praznovala veliko slovesnost. Ta dan se bosta blagoslovila dva nova bronasta zvona, katera je izgotovila zvonarna v St. Vidu nad Ljubljano mesec prej, kot je bila po pogodbi vezana. To nas toliko bolj veseli, ker smo imeli z zvonarno Bühl v Mariboru, kjer smo februarja leta 1922. naročili dva zvona, velike sitnosti. Namesto, da bi ta zvona dobili, kakor se je pogodilo, koncem maja leta 1922., smo jih dobili šele meseca avgusta 1923. Ko sta bila zvona v zvoniku, se je pokazalo, da je treba razen velikega zvona tudi mali zvon naročiti, da bo zvonjenje ubrano. Ker te dni pričakujemo tudi novega jeklenega zvona z Jesenic za podružnico v Stajngrob, bomo imeli pri vseh treh cerkvah zvonjenje zopet urejeno. Farani so ogromno žrtvovali, da se popravi škoda, povzročena po vojski. Ker je pa fara majhna, bo imela romarska cerkev dokaj nepokritega dolga in se zato častilcem Marijinim priporoča.

Fara ob Kolpi. Predzadnji »Avtonomist« je prinesel dopis, v katerem se gosp. Kristian Tom, tajnik org. HRSS za gorski kotar, jezi nad nas in nad »Domoljubom«. Najprej trdi, da stremlji za cilji, ki jih ima HRSS in razlaga nje načela o človekoljubnosti, mikro-

ljubju in republikanizmu. Dalje prorokuje tej stranki tudi pri bodočih volitvah najboljši uspeh. Cudi se, kako je prišel v priprosto selo Fara glas o evropski kulturi. Gospodin Kristian, ali nas smatrate za culukafre, ki nimajo niti pojma o kulturi? Če smo mi res tako zelo omejeni na duhu, mislim da tudi Brod ne more biti v tem oziru mnogo odličnejši, ker se nahaja neposredno blizu Fare. Torej nobenega obdobjevanja! Obračunati pa nimamo mi z nobenimi »gospodarskimi strankami«, katerim da smo baje duševni sužnji (misli namreč SLS), kakor vi trdite. K večjemu z Vami bi se imeli marsikaj pogovoriti, ker se jete med nami razpor. Kar se pa tiče naše politike v SLS, nam Vi ne boste razlagali, ker imamo za to svojega poslanca gosp. Škulja, ki nas pogostokrat obišče in pojasni delovanje Jugoslovanskega kluba. Toraj Vas ne potrebujemo! Da se pa mi — plebejci, kakor nas hočete Vi imenovati — nahajamo med dvema ogugama — med klerikalci in oblastodržci — o tem veste govoriti samo vi, ker ste zelo pristeni in verodostojni. Vi se grdo motite in oprostite mi, če Vam rečem, da ste slabo informirani ker v naši občini ni niti enega moža, ki ne bi bil v taboru SLS. Dokaz za to naj Vam služijo občinske volitve, pri katerih smo se zedinili vsi v SLS. Da pa hočemo svobodo in pravico biti gospodar na svoji zemlji, se samo ob sebi razume, ker ravno zato se borimo, da dosežemo avtonomijo, v kateri edino bomo dosegli te cilje. Sploh pa bi bilo boljše, če se ne bi bili oglašili, ker kot tajnik gorskega kotara gotovo imate v svojem okraju dovolj opraviti. Radi tega ne drezajte v nas, ker akcija vzbudi reakcijo. Pa brez zamere!

Metlika. Vsa okolica se nahaja pod vtisom fantovskega dneva, ki se je vršil 9. junija pri naših priljubljenih Treh farah. Dan je bil namenjen predvsem fantom Belekrajine, a prišlo je tudi več gostov od drugod, zlasti še iz Karlovca. Po prihodu vlakov se je razvrstil od kolodvora Rosalnice lep sprevod z orlovskim praporom, tremi zastavami fantovskih Marijinih družb (Metlika, Suhor, Radovica) in z društveno godbo iz Semiča. Lepa četa Orlov je vzbujala občo pozornost in vrste fantov pod zastavami Marijinih družb so pričale o verski živesti mnogoterega fanta. Slovesno sv. mašo je daroval g. župnik v p. Martin Nemančič, cerkveni govor pa je govoril g. kaplan Andrej Ilc iz Črnomlja. Po večernicah se je vršil na okusno okrašenem prostoru pod starodavnimi lipami fantovski tabor, ki ga je otvoril predsednik metliškega Orla br. M. Pečarič, vodil pa g. kaplan A. Vovk. Tabor so pozdravili gg. dekan J. Pavlovčič, poslanec J.

Dnevne novice.

— Tridesetletnica škofovanja. Te dni praznuje tridesetletnico škofovske službe v Dubrovniku tamkajšnji škof dr. Josip Marčelič. Jubilar je senioh jugoslov. episkopata in čeprav v visokih letih, vendar je duševno še svež in idejno zelo navdušen.

— Konkurni razpis. Potom okrožnice sta razpisali: župnija Sv. Vid nad Cerknico v cerkniški in župnija Breznica v radovljiški dekaniji. Kot zaključni rok za vlaganje prošnje je določen dan 20. julija t. l.

— Viški zvonovi. Ljubljanska livarna je vili za Viško podružnico tri zvonove: g. h. d, ki imajo po izjavi P. Hugolina čiste glasove in so prav dobro ugašeni.

— 50 letnica »Hrvatskega Sokola«. V nedeljo je slavil »Hrvatski Sokol« 50 letnico svojega obstoja na zelo svečan način. Iz vseh krajev Hrvatske so prihitali njegovi člani v Zagreb, da manifestirajo za idejo hrvatstva in za idejo slovanstva. V veličastnem sprevodu se je pomikalo nad 5000 hrvatskih Sokolov, ki jih je zagrebško občinstvo burno pozdravljalo. V nedeljo popoldne so hrvatski Sokoli priredili javno telovadbo, ki jo je gledalo nad 20.000 ljudi, zvečer pa so se zbrali navdušeni Hrvatje na sijajnem banketu v društvenih prostorih zagrebškega »Hrvatskega Sokola« na Wilsonovem trgu. Razume se, da tudi navdušenih domorodnih zdravic ni manjkalo. Vsi govorniki so naglašali svojo neomajno vero v srečnojšo bodočnost Hrvatske in so obžalovali, da je našel »Hrvatski Sokol« tako malo razumevanja za svoje hrvatske cilje zlasti na Češkem. To pa se da tolmачiti s tem, da so zlasti češki sokoli o položaju na Hrvatskem popolnoma napačno informirani. Stališče »Hrv. Sokola« je dobro označil neki govornik z besedami: »Mi hrvatski Sokoli smo bili vedno uverjeni, da nam je za naš napredek treba solidarnosti vseh Slovanov in da leži naša bodočnost v vseslovanski zajednici pod mogočno zaščito nepremagljive Rusije.« Svečanost je potekla v najlepšem redu. — Naj dodamo še opazko da »Hrv. Sokol« ni identičen z »Jugoslovansko sokolsko zvezo«, ker Hrvatje visoko spoštujejo hrvatstvo.

— Novi profesorji na zagrebški univerzi. Na zagrebški univerzi so imenovani: Ferdo Koch za rednega profesorja geologije in paleontologije, dr. Grga Novak za rednega profesorja občne zgodovine in dr. Janko Šimrak, kanonik in križevski in bivši poslanec, za izrednega profesorja orientalske teologije na bogoslovni fakulteti.

— Umrla je v Kropi gdčena Francka Pirc, iz znane družine brivcev Pircov. Podlegla je po daljšem bolehanju sušici in je v 42. letu bila 14. t. m. pokopana doma. Trepela je vdano in bila večkrat previdna s sv. zakramenti.

Nemanič in dr. C. Brajša iz Karlovca; g. dr. J. Basaj je pa s svojim govorom zanetil tudi marsikatero iskro v fantovskih dušah. Telovadba, ki je sledila, je žela splošno pohvalo in občudovanje. Neprisiljeno prosto zabavo, kateri je bil namenjen preostali čas, je prekinil dež in je bila potem omejena le na notranje prostore soseskine hiše. — Brez dvoma je ta dan pomemben za naš kraj, kjer podobne prireditve še ni bilo in so bila doslej zlasti o orlovstvu razširjena različna prav zelo čudna mnenja. Velik uspeh tega dneva je že to, ker se je prireditve v primernem času končala, dočim traja večina tukajšnjih prireditve vsaj dva dni, če ne več. Metliškemu Orlu, ki je vodil vse ogromne priprave, moramo častitati, da nam je s to prireditvijo pokazal pomen katoliških fantovskih organizacij in daj Bog, da bi bil to mejnik novemu razmahu belokrajskim fantovskim Mar. družbam in Orlom! — Bog živi!

Kočeve. Po daljši ameriški reklami se je v nedeljo vršila sokolska prireditve v mestu. Ves nastop je pokazal, kako redke so že sokolske vrste in kako že sam razvoj sili sokole, da se preoblečejo v nove srajce, kajti nekdanji višini sodobni sokoli niso več kos. Sicer živahno mesto je bilo ta dan kot izumrlo. V celem mestu je bila zastava le pri liberalnem odvjetniku dr. Rajhu in notarju Maurerju, ki jo je delil s trgovcem Sbilom. Da je železniški kolodvor izobesil zastavo, to je pač pripisati vladni konstelaciji. »Zdravo« se je slišalo le, kadar so sokoli dajali duška svojemu razpoloženju. V izredno dober sklad z zunanjim nastopom je padal slavoslojni govor dr. Rajha. Govor, reven po obliki, reven po vsebini, to bi še razumeli, a da je bil tako reven po jeziku, ko vendar hoče g. dr. nositi zastavo slovenstva v kočevskem mestu, tega ne bi prisodili slov. sokolskemu prvak u doktorsko diplomu. Govornik je zavzel pozo političnega sudca, ki je delil državljane na zveste stebre in nezveste elemente. K prvim spadajo vsi sokoli, k drugim je dal g. doktor čutiti »klerikalce«. Kako da se ni g. doktor posvetoval prej s preizkušenim politikom notarjem Maurerjem in s kritičnim duhom najnovejšega demokrata v Kočevju gospodom Polovičem! K siromašni zunanosti in k revnemu govoru se je pridružil še tretje, napol nagi sokoli, nad čemer so se zgražali celo njihovi prijatelji. Najbolj uspela točka je še bila pijača v g. Kajfeževem lesenem magacinu. Tako je ostalo vse brez vtisa, če izznamemo govor dr. Rajha in njegovo državotvornost.

— Trgovska, industrijska in bančna podjetja, ki nameravajo sprejeti nov pisarniški naraščaj, naj se blagovoljno obrniti na ravnanje Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, kateri bo po najboljšem poznavanju sposobnosti absolventov in absolventinj priporočil vedno take, ki bodo odgovarjali posebnim zahtevam raznih strok. Dosedanji absolventje in absolventinje so s svojo uporabnostjo v službi dokazali, da je pouk na šoli praktičen in da šola prav dosegla svoj namen. Priznalna pisma najrazličnejših podjetij so najboljši dokaz, da šola vzgaja dober trgovski naraščaj.

— Unifikacija cerkvenosodnega postopanja. Začetkom prihodnjega mesca se snide v ministrstvu za vere komisija, ki bo imela nalogo, da izdela načrt za unifikacijo cerkvenosodnega postopanja.

— Morilec Matteottija Dumini v Belgradu. Iz preteklosti Duminija, ki je umoril Matteottija, poročajo rimski listi, da se je mudil ta človek pretekle poletje tudi v Belgradu in sicer takrat, ko je bilo razmerje med Italijo in Jugoslavijo zaradi Reke najbolj napeto. Takrat so v Belgradu vojaški krogi resno računali z možnostjo oboroženega konflikta. Dumini je stanoval v Belgradu v »Palace«-hotelu pod imenom Gino Bianchi. Tam ga je srečal tudi sotrudnik lista »Gazetta del Popolo«. Temu je Dumini z velikim zadovoljstvom pripovedoval, kako je dal dan preje v baru hotelu igrati fašistovsko himno. Naslednjega dne sta šla Dumini in častnikar v spremstvu še nekega Laha zopet v bar, kjer so zopet dali igrati fašistovsko himno, samo da izzovejo kak incident, kar pa se jim ni posrečilo. Ko pa je nastopil neki komik, ki je na šaljiv način posnemal razne jezike in tudi italijansčino, se je Dumini ves divji vrgel na igralca in zahteval zadoščenja. Ljudje pa, ki niso razumeli, za kaj pravzaprav gre, so ostali popolnoma mirni. Danes je jasno, da je bil Dumini od laške vlade najet kot agent-provokater, ki je denar razsipaval z obema rokama.

— Kako se je izvajala redukcija. Sarajevski »Jugoslav. List« poroča, kako po uradih vsled slepo izvršene redukcije zastaja delo. Odpustili so najboljše moči, ostali ne znajo ali nočejo delati. Te dni je bil neki sodni urad prisiljen, da sprejme nazaj štiri reducirane moči, ker delo sploh ni šlo več naprej. Podobno so razmere tudi marsikje drugod.

— Obrino-industrijska razstava v Sarajevu se odprla dne 27. t. m. Kralja bo pri tej priliki zastopal prvi pobožnik general Hadžić.

— Gibanje tobačnega delavstva v Sarajevu. Razmere tobačnega delavstva v Sarajevu so obupne. Mezde znašajo 22 do 27 dinarjev dnevno, toda ker delajo samo približno 20 dni

na mesec, odpade na dan komaj 15 Din, tako da delavstvo nima niti za suhi kruh. V zadnjem času je delavstvo uvedlo gibanje, da doseže izboljšanje neznosnega položaja.

— **Likvidacija škofijskega premoženja v Zadru.** Sv. stolica je pozvala v Rim škofa dr. Jerolima Mileto, da prisostvuje likvidaciji cerkvenega premoženja zadrske škofije. Na to konferenco je pozvan tudi apostolski upravitelj v Zadru škof Borzatti. Na dnevnem redu je vprašanje malega semenišča, škofijske menze ter sploh celokupne cerkvene imovine.

— **Iskanje groba carja Dušana.** Ministrstvo za vere je te dni odpisalo v samostan sv. Arhangela pri Prizrenu strokovno komisijo, da vodi kopanje v svrhu najdbe groba carja Dušana in drugih starin.

— **Nesreča pomorskega letala.** Sredi minolega tedna se je v Boki dvignil hidroplan, na katerem so bile štiri osebe. Vsled neke pokvare je pa hidroplan iz višine tresnil v morje. Ob tem so tri osebe utonile, četrtega, ki je pravočasno skočil z letala, so rešili, a težko ranjenega, ker ga je udarilo krilo hidroplana.

— **Mačja steklina v Zagrebu.** V Zagrebu se je med mačkami silno razširila steklina. V enem samem delu mesta so stekle mačke ogrizle 12 oseb. Oblast je odredila, da se v okuženih mestnih okrajih brezobzirno pobije vse mačke. Poostri so tudi pasji kontumaci.

— **Razne tatvine in vlomil.** Mizarskemu vajencu Leopoldu Alešu v Zapužah je bila ukradena 1000 Din vredna obleka. — Mariji Stresen pri Brvi je bila ukradena zlata ženska verižica z obeskom, vredna 1000 Din. — Pri Zidanu na Selu je zalotil domač hlapec po noči v hlevu hlapca Josipa Novaka, ko je lovil kokoš. Imel je eno že v košari zadavljeno. Izročili so ga sodišču. — V Koritnem je bilo vlomljeno pri posestniku Alojziju Novaku in ukradene več moške in ženske obleke ter perila, 2 namizna prta, ženska srebrna ura, 2 srebrni verižici, zlat prstan z rdečim kamnom, rožni venec iz ribje kosti, britev >Solingen<, 3 srebrni goldinarji, 4 srebrne krone in 2 bankovca po 100 Din ter nekaj drobiža v skupni vrednosti okrog 5000 dinarjev. Tatvino je izvršil neki kaznjenc, ki je pobegnil pred kratkim iz mariborske kaznilnice. — Ivanu Šavru iz Stare žage je bilo ukradeno na Poljanah kolo znamke >Steyer<, črno pleskano, vredno 2000 Din. — V okolici Vojnika sta izvršila dva postopača med tem ko so bili v deju na polju pri delu, več vlovov in sta pokradla obleko in perilo, par srebrnih žepnih ur in verižic in eno denarnico z vsebino 400 Din. V Dobravi pri Konjicah je vlomil neki postopač skozi okno v hišo posestnika Štefana Ložaka in ukradel črno moško obleko, nekaj perila, srebrno uro z verižico in nekaj živil. Tat se je v bližnji njivi v žito preoblekel, kjer je pustil jetniško obleko. Storilec je eden beguncev, ki so pobegnili v zadnjem času iz kaznilnice v Mariboru ali Celju. — V Podgradu je bilo vlomljeno pri posestniku Francu Vovku, po domače pri Stablovniku. Tat je ukradel precej obleke in perila, 2 srebrni uri s srebrno verižico in skupni vrednosti preko 2000 Din. — V Vrhodolu pri Studencih je bilo vlomljeno v stanovanje Karla Zakuška. Tat je ukradel 4 vrstno harmoniko, nekaj obleke in perila, 2 moški in 1 žensko srebrno uro, 2 zlata poročna prstana in 2 mladi mački v skupni vrednosti čez 7000 Din. — V Zagorju je bilo ukradene mlinarju Ivanu Šrebelj več obleke, perila in črna odeja v skupni vrednosti 1800 Din. — V Stražišču pri Kranju so bili ukradeni Francetu Zibertu trije zlati prstani, srebrna škatljica s petkronskim srebrnjakom z ogrsko krono, v kateri je bila srebrna verižica, usnjata cigaretna doza in okrog 500 Din gotovine. Isto noč je bilo ukradeno ravno tam Kristini Benedikt raznovrstno blago iz črtanega cefirja, pripravljeno za 15 srajc.

Štajerske novice.

— **Smrtna nesreča.** 15 letni Jožef Platovšek iz Vojnika, zidarski delavec pri stavb. podjetju Miha Wernld v Celju, je z očetom postavljaj oder na strehi pri dimniku. Pri vzdigovanju deske se je zadel ob ploščo dimnika, ki se je vsled tega obrnila in ga prevrgla z odra na streho, od koder je padel na cesto. Rešilno društvo ga je takoj prepeljalo v bolnico, kjer pa je še isti dan umrl.

— **Razne tatvine in vlomil.** Nemško-avstrijski državljani Karol Kaukler je ukradel nadučitelju Čučku v Ločah 500 Din gotovine, srebrno uro >Schaffhausen<, vredno 3000 Din in zlato verižico vredno tudi 3000 Din. Tat, ki je imel nemški potni list, je pobegnil s plenom nazaj v Avstrijo. Kaukler je precej velik, čedno oblečen in ima desno nogo v stopalu pokvarjeno in nekoliko šepa. — Gostilničarju Ivanu Hasu v Laškem je bila ukradena harmonika, klobuk z zelenim trakom, namizni prt in nekaj srebrnih žlic v skupni vrednosti do 8000 Din. Tatvino sta izvršila dva znana vlomilca in so enega že prijeli, njegova tovariš pa je pobegnil. — V trgovini Marije Jasnovič v Dramljah sta ukradla dva vlomilca 15 m rdečega blaga za podglavnice, 10 m satena, 65 m raznega blaga za ženske obleke, 120 parov raznih nogavic, več srajc in drugega perila, robce in otročje obleke. Dalje je bilo odnešeno več raznega galanterijskega blaga, 100 bičev, ženska rožna torbica in pa 26 velikih sre-

brnih >križovcev<, tako da znaša skupna škoda okrog 16.000 Din. O vlomilcih nimajo še nobene sledi.

Primorske novice.

— **Odprava društvenega zakona.** Iz zanesljivega vira se doznav, da se v novih pokrajinah v kratkem odpravi dosedaj veljavni avstrijski društveni zakon iz l. 1878. In nadomesti z določbami italijanske ustave, ki podreju društva policiji.

— **Za meščansko šolo v Postojni.** Meščansko šolo v Postojni bi oblast rada potegnula iz rok slovenskih občin, ki so prispevale zanj, in jo izročila postojnski občini, v kateri ima italijanstvo večji vpliv. V to svrhu so pred kratkim sklicali sestanek županov vseh prizadetih 40 občin in jih nagovarjali, da pristanejo na odstop šole Postojni, ki bi potem prevzela še preostali dolg na šolskem poslopiju v znesku 33.000 lir. Občine na ta lim ne nameravajo iti.

— **Žaga pogorela.** Dne 18. t. m. je v Baču na Pivki požar do tal vpepelil parno žago, ki je last Alojza Urbančiča. Les in skladišče so rešili. Škoda znaša pol milijona lir.

Ljubljanske novice.

— **Lj Gorant mestne občine dr. Vilhelm Krejči** je zelo razsipen z denarjem mestne občine. G. Ivanu Vrhovniku je podaril 5000 Din v zahvalo, ker je povlečeval >Sokola< in >Orjuna<. Pravijo, da mu je dr. Žerjav tako naročil, ker g. dr. Vilhelm na mestnem magistratu točno vse bilježi in gre v posvete k stricu dr. Žerjavu, predno ukrepa. Včas je obč. svet nakazoval podpore za splošne humanitarne svrhe, privatnikom o priliki jubilejev pa podeljenje meščanske časti. Odkar smo v Ljubljani dobili vladnega komisarja, ima ta tudi za darove privatnikom dovolj denarja. Naše mnenje je, da bi tak dar lahko poklonila g. Vrhovniku Delniška tiskarna, Sokol I. ali II., Orjuna ali Slavenska banka, ne pa mestna občina.

— **Lj Ljubljana** ima pevsko vajo danes ob 7 za ženski in ob 8 za moški zbor.

— **Lj Bančni zavodi** na Vidov dan dne 28. junija ne poslujejo.

— **Lj Brivnice bodo** v soboto na Vidov dan 28. t. m. odprte do 12. opoldne. — Načelstvo.

— **Lj Umri** so v Ljubljani: Marija Zenko, zasebnica, 33 let. — Ferdinand Godec, hlapec, 46 let. — Fran Lužar, mizar, 56 let. — Alojzija Jereb, novorojenka, 3 ure. — Josipina Kronberger, zasebnica, bivša vzgojiteljica, 76 let. — Ana Novšek, delavka, 36 let.

— **Lj Samomor za Koslerjevim vrtom.** Včeraj so našli za Koslerjevim vrtom v mlakuži krvi 29 letnega krojaškega pomočnika Meljuna Dvoršaka. Bil je še živ in so ga odpeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da se je ustrelil v glavo in si nato še porezal žilo na roki. Pri njem so našli 100 Din denarja in pa pismo tele vsebine: >Ker ne morem dobiti stanovanja in moram prenočevati kakor zverina v gozdu si jemljem življenje. Pri stanovanjskem uradu nimam zaščite, čutim se preganega in mi je ljubša prostovoljna smrt. Prosim, da se o tem obvesti moj brat v Celju. — Martin Dvoršak.< — Prišel je namreč iz Celja, iskal stanovanja, pa ga ni mogel najti. Njegova rana je smrtna, ker je kroglica pretrgala tudi očesni živec in bo mož, tudi če okrev, oslepel. Ustrelil se je namreč v desno senco in mu je obtičala kroglica v čelni votlini. Prvo pomoč je nudil Dvoršaku policijski zdravnik dr. Avramovič, ki je tudi odredil takojšen prevoz v bolnico. Njegovo stanje je zelo nevarno in je le malo upanja, da bi okrev.

— **Lj Nepredvidna vožnja.** Šofer tvrdke >Impex< Martin Modričan se je poljal v priklonem sedežu motornega kolesa, ki ga je vodil orožnik po Dolenjski cesti. Ker sta vozila precej naglo, nista mogla ustaviti pravočasno voza in sta zadela z veliko silo v prečnico na prelazu dolenjske železnice. Pri tem je padel Modričan s priklonuega voza. Poškodovan se je po glavi in po životu in sicer tako močno, da so ga morali prepeljati v bolnico.

— **Lj Tedenski zdravstveni izkaz.** V času od 15. do 21. junija 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 27 in 3 mrtvorojen; umrlo je v tem času 20 oseb, od tega 11 tujcev. Vzrok smrti v 1 slučaju življenska slabost, v 4 jetika, v 1 škrlatica, v 2 druge nalezljive bolezni, v 1 srčna hiba; ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

— **Lj Nalezljive bolezni v Ljubljani.** V času od 15. do 21. t. m. ni bil v Ljubljani naznanjen noben slučaj nalezljivih bolezni.

— **Lj Policijske prijave.** Včeraj je bilo prijavičenih 14 ovdah in sicer: 2 tatvine, 1 radi kaljenja nočnega miru in razgrajanja, 1 radi poskušene samomora, o katerem poročamo podrobnosti na drugem mestu, 1 radi prodaje sumljivega blaga, 1 radi najdbe zgubljenih predmetov, 3 radi lahke telesne poškodbe, 1 radi razgrajanja, 1 radi bogokletstva in 1 radi poškodbe javnih nasadov.

— **Lj Tatvine v Ljubljani.** Iz zaprte veže v stanovanju dr. Vlad. Kreča je bilo ukradeno kolo znamke Styria >Rev. 85.625, skoraj novo, vredno 2500 Din. — Svoječasno smo poročali, da je bila ukradena neke vreča z raznim blagom in da so tatu prijeli na Marijinem trgu. Vsled tega poročila se je zglašil na policiji sostilničar in trgovec Josip Mesec z Gline pri

Ljubljani, kateremu je bila ukradena ta vreča iz njegove trgovine. Vlomilec je vdrl v trgovino skozi okno. Tat je bil isti večer pozno v gostilni in je pri tej priliki odprl okno in si je pripravil pot v prodajalno. — Iz stanovanja na Sv. Petra cesti št. 22 v I. nadst. je bila ukradena iz nočne omarice zlata ura z verižico, vredna 13.000 Din. — V Cerkveni ulici 9 so vlomili neznani razgrajaci v domač vrt, kjer so pokradli več poljedelskega in vrtnega orodja. Vlomilci so razmetali razbite deske od ograje po vrtu in so napravili v skupnem za približno 1000 Din škodo. Vlomilec je policija že na sledu. — Na glavnem kolodvoru je bil ukraden trgovcu Juliju Kobcu iz Novega mesta zavitek, v katerem je bilo več metrov sukna, dila in 6 mrežastih moških srajc v vrednosti 1600 Din. — Na Gorenjskem kolodvoru je bila ukradena delavcu Josipu Novaku iz suknjiča, ki ga je imel obešenega na odbijačih železniškega voza, rjava usnjata listnica z vsebino 400 Din gotovine in nekaj vojaških listin. — Radi goljufije so aretirali sedlarskega pomočnika Ivana Novaka iz Jarš 28. Pri njem so našli 2 še mokri moški srajci in eno brisačo, ki jih je, kar je priznal, ukradel izpod nekega kozolca v bližini gostilne pri >Slepem Janezu< na cesti iz Ljubljane proti Šent Vidu. Lastnik naj se javi na policijo.

Cerkveni vestnik.

— **Sodaliteta ljubljanska** ima svoj sestanek danes ob 5 popoldne v semenišču. Poroča g. svetnik J. Kalan: >Germania et Hollandia docent.< — Predsednik.

— **Francoski protektorat** nad katoliško cerkvijo v Orientu je zdaj tudi formalno odpravljen. Sv. stolica je prepovedala, da bi se francoskim konzulom v turško-arabskih deželah, kjer je ta protektorat dozdaj veljal, izkazovale liturgične časti, kakor je to bilo že v navadi.

— **Katoliška cerkev na Kitajskem** se je maja meseca t. l. zbrala na svojo prvo generalno sinodo. Nazvočih je bilo 70 delegatov, med njimi dva Kitajca Čeng in Suen, ki sta apostolska prefekta. Generalni sinodi je predsedoval apostolski delegat Constantini (bivši škof na Reki). Sinoda se je bavila tudi z vprašanjem katoliškega vseučilišča, ki naj bi ga v Pekingu otvorili benediktinci iz Amerike.

— **Za generala frančiškanov-konventualov** (minoritov) je generalni kapitelj v Rimu izbral P. dr. Alfonza Orliča. Dr. Orlič se je rodil na Cresu in je končal svoje študije na friburški univerzi. Star je šele 37 let.

Šolski vestnik.

— **Državna dvorazredna trgovska šola v Celju.** Vpisovanje gojencev in gojenk za šolsko leto 1924-25 se bo vršilo 2., 3. in 4. julija od 9. do 11. ure. K vpisu je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo in krstni oziroma rojstni list. Gojencem in gojenkam, ki stanujejo izven Celja, je možno prigrasiti se in poslati predpisane listine po pošti. — V prvi letnik se sprejemajo dečki oziroma deklice, ki so dovršili IV. razred srednje šole ali popolno meščansko šolo in so stari vsaj 14 let. — V drugi letnik se sprejemajo absolventi I. letnika dvorazrednih trgovskih šol, ki so državne ali imajo pravico javnosti.

— **Na II. dekl. mešč. šoli v Ljubljani** je vpisovanje v vse razrede dne 29. in 30. junija od 8. do 12. ure. — V I. razred se sprejemajo učenke, ki so dovršile z dobrim uspehom peto šolsko leto. — Sprejemni izpiti za II., III. in IV. razred so dne 28. in 27. avgusta. — Ponašljajni izpiti pa dne 28. in 29. avgusta.

Ravnateljstvo.

Prosveta.

— **pr II. javna produkcija** gojencev konservatorija Glasbene Matice se vrši danes, v sredo 25. ob 8 zvečer v Filharmonični dvorani. Program obsega 5 točk solopetja (šola g. Wistinghausena), 2 točki klavirja (šola g. Ravnika), 1 točka trobente (šola g. Karasa), 2 točki igre na gosli (šola Jan Slaisa in Ivan Trosta), 2 točki kompozitorske šole (šola g. Michla). Program izvajajo 12 gojencev konservatorske stopnje ter bo nudil mnogo zanimivosti. Občinstvo opozarjamo na to produkcijo, vstop prost, pobirajo se le prostovoljni prispevki. Natančni sporedi se dobe v Matični knjigarni in zvečer pred vhom v dvorano.

— **pr Občni zbor Jugoslovanske akademije.** Minolo soboto se je vršil občni zbor Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Za nove redne člane so bili izvoljeni: vseučiliški profesor dr. Milan Rešetar, vseučiliški profesor dr. Vale Vouk in profesorja na umetnostni akademiji Rudolf Valdec in Robert Frangeš; za izredna člana sta bila izvoljena vseučiliška profesorja dr. Dane Gruber in dr. Dragutin Berančić; za dopisujoče člane so bili izvoljeni: Antoine Meillet, profesor na College de France, Emile Hauman, profesor na Sorbonne in vseučiliški profesor dr. Matičević v Zagrebu. — Dosedanji predsednik akademije dr. Gustav Janežek se je iz ozira na svojo starost odpovedal nadaljnji izvolitvi ter je bil za dobo 1924 do 1927 izvoljen za predsednika dr. Gavro Manojlovič, za podpredsednika Martin Pilar, za knjižničarja in arhivarja dr. Stjepan Ivšić.

— **pr Hrvatski Prosvetni savez.** Minolo nedeljo se je vršil v Zagrebu občni zbor hrvatskega Prosvetnega saveza. Savez vzdržuje v

raznih krajih večerne šole za analfabete, dopisno šolo v Zagrebu ter prireja predavanja. Razen tega se zanima za narodne umetnine in starine. Društveno gmojno stanje še ni uravnoteženo, vendar urejeno. Izvoljen je bil za nadaljnjo leto stari odbor s prof. dr. Čačkovićem na čelu.

Po svetu.

— **6000 gledališč v Rusiji.** Po revoluciji se je razvnela v Rusiji posebna strast za gledališča. Anglež Huntly Carter je napisal o tem posebno knjigo z naslovom: Novo gledališče in novi kino v Sovjetski Rusiji. Pravi, da je bilo nekaj časa po revoluciji v eni sami guberniji ob Volgi več gledališč kakor v vsej Franciji. >V vsej Rusiji je bilo leta 1920. 2197 gledališč, ki so dobivala podporo, 268 gledališč, ki jih je kot ljudsko ustanovo vodila vlada, in 3452 gledališčnih družb, ki so igralo v vaseh. Vsega skupaj torej skoraj 6000 gledališč, leta 1914 jih je bilo pa samo 210.< Če pa raste s številom tudi umetnost, je seveda drugo vprašanje. Vzroki za ustanovitve gledališč so bili v prvi vrsti politični. Razvoj odrov se je vršil pod čuječim nadzorstvom ruskih delavcev in njih vlade. Oder nikakor ni smel priti v roke protirevolucionarnih ljudi in zato so se vse kreature sovjetske vlade trudile, da bi preobrazile gledališče po svojih idejah. Igrali so vse vrste iger, samo da so smešili mišljenje meščanstva. Gledališče naj bi učilo, kaj vse je revolucija napravila, naj bi razlagalo ustroj nove družbe in naj bi agitiralo za komunistične ideje. Tako je postal oder čisto orodje propagande. Zlasti Meierhold je znal dramo preobraziti popolnoma v komunističnem smislu. >On skuša gledavce in igravce tako med seboj spojiti, da postane gledavec začasno sam igravec. Hoče dobiti tako zvezo med odrom in občinstvom, da se učinek odra kaže tudi pri občinstvu in se vse skupaj strne v navdušenju za idejo. Zato so priredili tudi igre, kjer so nastopale velikanske množice; tak igra je bila na primer >Naskok na zimsko palačo<, v kateri je igralo 100.000 ljudi. Šlo je nekako tako kakor pri nas takrat, kadar demonstrirajo ljudske množice. Šlo je za prireditve, ki jih je zmoglo dosedaj le kakšno ogromno kino-podjetje.<

— **Ubogi lord.** Pred kratkim se je vršila v Londonu dražba, ki ni vsakdanja. Neki lord je prinesel na dražbo šest življenjskih zavarovalnih listin, za katere je bilo svojčas vplačanih 320.000 funtov šterlingov. Funt je danes malo manj kakor 1500 kron. Pa police še niso popolnoma plačane, treba je še doplačati. Dražba je prinesla samo 105.000 funtov, kar je jako malo. Vzrok je ta, ker so police zelo visoke in ker so potrebna še doplačila med 900 in 2600 funti. Če vzamemo za funt 1500 kron, znaša skupiček še vedno 157.500.000 kron.

— **Polarna ekspedicija oxfordске univerze.** Že v letih 1921. in 1923. je poslala univerza v Oxfordu ekspedicijo na Spitsberge. Vodil jo je George Binney. Pred par dnevi, 16. junija, je odšla tretja ekspedicija, spet jo vodi Binney. Pelje jo pa norveška ladja kitolovka >Polarbjörn< — polarni medved, 300 tonska motorna ladja. Poleg tega ima ekspedicija še eno manjšo ladjico, motorni čoln in pa vodno letalo, nalašč za ekspedicijo zgrajeno, podarjeno od angleškega letalskega ministrstva. Udeleženci mislijo, da bodo imeli lepe in dragocene uspehe. Sani, ki jih bodo rabili pri raziskovanju celine, bodo v stalni zvezi z brezlično postajo na ladji in ta zopet z norveškimi poslajami. V norveškem mestu Trondhjem bo prišel na krov kapitan Isaak-sen. Senali-son v skandinavskih besedah je sin, kakor v hrvaščini >iče<. Najprvo bodo šli do Spitsbergov in sicer do pristanišča Green Harbour. Glavna njih naloga je pa raziskovanje velikega otoka, 150 kilometrov severovzhodno od Spitsbergov. Dva prejšnja poizkusa nista bila uspešna: poskus Šveda Nordenkjöld leta 1873. in pa poskus ponesrečene nemške ekspedicije leta 1912. Težave povzročajo nevarna dostopnost otoka in pa megle ter snežni viharji. Letalo ima kabino zavarovano zlasti proti neprilikom vremena in vzame lahko s seboj živil za pet tednov. Obenem z raziskovanjem tistega otoka hočejo prekositi tudi ladijski rekord v prodiranju proti severu v prosti vodi. Sedaj je 81° in 40'.

NAJVAŽNEJŠE GOSPODARSKE KNJIGE.

— **Domači vrt.** Praktični navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. 48 Din, vezano 60 Din.

— **Praktični sadjar.** Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi prilogi in 92 slikami in besedilo. Priredil M. Humek. Okusno vezana knjiga 120 Din.

— **Breskev in marelice.** Navodilo kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil M. Humek. Cena 12 Din.

— **Naše gobe.** Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvanimi tabelami sestavlil Ante Beg. Cena 100 Din.

— **Nauk o čebelarstvu.** A. Janša. Novi nati. priredil F. Rojina. Z dodatkom Albertijev-Znidaršičev panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humek. Cena 24 Din.

— **Vse navedene knjige se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.**

»STENICOL« najbolje sredstvo proti stenici. Glavna zaloga: Drogerija A. KANC — LJUBLJANA, Židovska ulica št. 4.

Gospodarstvo.

Izvoz vina na češko.

V smislu sporazuma s Čehoslovaško glede vinskega izvoza, ki je že ratificiran, sme izvoziti naš država v Čehoslovaško republiko letno 110.000 hl vina v sodih in 10.000 hl v steklenicah. V kontingent za vino v sodih se vračuna vsako vino, ki ima več kot 13 volumnih odstot, alkohola, ali pa vina iz slovenskega, zagrebškega, maslovskega, dalmatinskega, mostarskega, vršaškega, sremskega in negotinskega področja brez ozira na njihovo alkoholno jakost. Kot steklenično vino velja vinse vrste iz mariborskega, ljubljanskega in viškega okrožja. Od mostarskih vrst pa ne šteje sem Zilavka in Biatina. Vina iz teh okrožij se smatrajo kot nekaki tipi, ki spadajo v to kategorijo.

Kontingent, ki ga smemo izvoziti na Češko, se razdeli med posamezne pokrajine naše države sledeče: Na Slovenijo odpade 12.000 hl v sodih in 7.000 hl v steklenicah, na zagrebško-maslovske področje 6.000 hl, na Dalmacijo 46.000 hl v sodih, 1.500 hl v steklenicah (Vis), na Mostar 4.000 hl v sodih, 1.500 hl v steklenicah, na Srem 18.000 hl, na Vršac 16.000 hl in na Zupu-Negotin 8.000 hl.

Čehoslovaška je znižala za ta kontingent uvozno carino za 50 odstot, tako da se bo plačalo za vino v sodih 210 Kč od 100 kg, brutto za netto, za vino v steklenicah pa 487.50 Kč. Višina carine je labilna in je odvisna od kurzne relacije češke krone napram dolarju. Ta carina ostane v veljavi, dokler relacija ne prekorači 40 odstot. zadnjega kurza iz l. 1923.

Uvoz v Čehoslovaško se vrši na podlagi izvoznih spričeval, ki jih izdajajo pristojne trgovske zbornice v Ljubljani, Zagrebu, Osijeku, Sarajevu, Splitu, Dubrovniku, Novem Sadu, Vel. Beckereku in v Beogradu. Ta spričevala pa se morejo izdajati še-le na podlagi potrdil poljedelskih referentov dotičnih županijskih oblastnih uprav, iz katerega področja se vino izvažja.

Čehoslovaška priznava tudi naše analize certifikate, ki jih je upravičen izdajati za slovenska vina Kmetijsko kemični zavod v Ljubljani in v Mariboru, za dalmatinsko vino pa Poljedelska poizkuševalnica v Splitu in Ojloška postaja v Bukovu. Uvoz v Češko je dovoljen tudi brez teh analizijskih spričeval, toda v tem slučaju izstavlja analize certifikate čehoslovaške oblasti.

Mi smo v eni zadnjih številkih omenili, da ta sporazum s Čehoslovaško ne bo imel posebnih koristi za naše vinogradništvo. Prišel je namreč žal mnogo prekasno, potem ko so si osvojili češki trg Madžarska, Italija in Francoska. Te države so si zagurale za ugodnimi trgovskimi dogovori češki trg že l. 1921 in se poslužujejo ugodnosti polovične uvozne carine že skoro 3 leta. Pa tudi sicer bi bilo potrebno, vprašanje vinskega uvoza rešiti skupaj s tarifnim dogovorom glede železniškega prevoza, kakor so to napravili Italijani in tudi Francozi. Vseled velike konkurence, ki jo delajo omenjene države na češkem tržišču, so češke vinske trdnice zelo razvane in stavijo pri zaključkih zelo težke pogoje. Po navadi kupujejo samo feo češke postaje, kjer se vrši

tako kvalitativen kakor tudi kvantitativen prevzem. Radi vsega tega je težko pričakovati, da bo izvoz vina v Čehoslovaško mogel od pomoči akutni vinski krizi v naši državi.

Tekoča trgovinska pogajanja v Belgradu.

V kratkem se imajo začeti trgovinska pogajanja z Avstrijo, za katere vlada zlasti v slovenskih gospodarskih krogih veliko zanimanje in se pridno nabira informativni material. Seveda je veliko vprašanje, v koliko se bodo naši nasveti na merodajnem mestu vpoštevali.

Resničen uspeh jeznaznamovati v naših gospodarskih odnosih napram Madžarski.

Kakor znano, se dosedaj še nismo nahajali s tem sosedom v trgovinsko-pogodbenih odnosih, kar je nemalo oviralo medsebojne trgovske stike. Za vse blago, ki se je uvažalo k nam iz Mažarske, je bilo treba plačevati maksimalne carinske postavke. S posebno odredbo je pa nedavno vlada odločila, da se ima za slučaj reciprocnosti carinit pri nas mažarsko blago v bodoče po minimalni tarifi.

Ker je mažarska vlada podala izjavo, da je že odredila carinjenje robe iz naše države po minimalni tarifi, izide že prihodnje dni našim carinarnicam nalog, da se tudi z naše strani enako postopa.

To vprašanje je v toliko interesantno, ker po zakonskih predpisih vlada ni upravičena, da donaja take rešitve, glede katerih je edino kompetenten naš parlament. Precedenčni slučaj pa se je že zgodil pri Poljski, kateri so se na isti način koncedirale minimalne tarifne postavke.

Glede trgovinskih pogajanj z Italijo, ki se vlečejo kakor morska kača, ne prodre nič pozitivnega v javnost. Izve se le toliko, da sta začeli obe delegaciji razpravljati o posameznih tarifnih postavkah.

Z obeh strani so že prej izmenjali liste zahtev. Italijanski elaborat je zelo obširen in se razteza tudi na predmete, ki jih Italija ne proizvaja. Zato je naša delegacija italijanski listo restringirala. Naša lista obsega 23 postavk, ki se nanašajo po večini na poljedelske in šumarske predmete. Glavna težkoča pri pogajanjih je zastarela srbska tarifa, ki ne odgovarja našim prilikam kakor tudi v brzini sestavljen nepopolni projekt nove tarife, ki še niti ni bil predložen v pretres parlamentu. Vlada namerava uvesti novo tarifo potom odredbe, kar je naša delegacija tudi izjavila napram italijanski. Samo pod tem pogojem je italijanska delegacija pristala, da se nadaljnja pogajanja o carinskih postavkah vršijo na podlagi načrta nove tarife. Pripomniti pa je treba, da vlada nima pooblastila odredbenim potom uveljavljati take dalekosežne ukrepe. Veliko vprašanje je še, v koliko drža vladno stališče, ki se opira tozadevno na neki člen finančnega zakona, kjer se sicer o znižanju, povišanju in ukinjenju uvoznih carin govori, toda izrecno ne omenja, da velja to samo za posamezne predmete. Naj bo že juridična plat tega vprašanja kakršna koli, nedvomno pa je, kar se tudi z režimske strani kritizira, da se

danji način gospodarske politike kjer odločuje par ljudi brez vsakega sodelovanja zainteresiranih krogov, zlasti pa še parlamenta, nikakor ni v korist našemu gospodarstvu.

g Novosadska bors. Pšenica: bačka 79 do 80 kg, 2 odstot, 305 do 307.50 Din. Ječmen: bački 67—68 kg 270—275 Din. Oves: bački 275—280 Din. Turšiča: bačka 230—232.50 Din. Otrobi: bački 190 Din. Sicer cene neizpremenjene. Tendence čvrsta pri živahnem povpraševanju in minimalni ponudbi.

g Škoda po poplavi. V svoji zadnji izjavi, o kateri smo tudi mi poročali, je naš finančni minister glede nedavnih poplav Donave in Tise kakor tudi Save izjavil, češ da je škoda malenkostna, ki nikakor ne more vplivati na sedanjo nesigurnost našega dinarja. Kakor pa sedaj poroča generalna direkcija vod so napravile te poplave ogromno škodo, ki se ceni na preko 150 milijonov dinarjev.

g Zvišanje diskonta Narodne banke? — Kakor poroča belgrajsko »Vreme«, bo upravni svet Narodne banke zopet obravnaval vprašanje zvišanja diskonta od 6 na 7, oz. od 3 na 9 odstotkov. Vlada stoji v tem oziru na stališču, da bo to povišanje koristilo državi. Dobitek od tega ceni na 24 milijonov dinarjev, ki se naj porabi za odplačevanje državnega dolga ali za povišanje metalne podloge eventualno tudi ustanovitev industrijske banke.

g Naš izvoz preko Soluna. Izvozna trgovina naše države preko Soluna izkazuje tendenco stalnega porasta. V l. 1921. je znašal naš izvoz preko Soluna 39.500 ton, l. 1922. že 43.700 ton in je v l. 1923. dosegel preko 60.000 ton. Leta 1910. t. j. za časa carinske vojne med Srbijo in bivšo Avstroogrskejo je znašal srbski izvoz preko Soluna celo 108.360 ton. Izvažja se preko Soluna največ živine, perutnine, žita, sira, fižola, krompirja, sadja, opija, svilenih kokonov, zlasti pa v zadnjem času lesa. Izvažja se tudi drugi predmeti toda v zelo majhnih količinah. Glede lesne kupčije preko Soluna kakor tudi o cenah na tamošnjem tržišču prinesemo v naši sobotni številki obširnejše poročilo.

g Težko stanje Dalmacije. Dalmacijo poznamo kot izrazito pasivno deželo, proti kateri je mačehovski postopala bivša Avstrija, katera je bila težko udarjena v mirovni pogojih in proti kateri se še danes požljivo upirajo oči gospodarske Italije. Kljub vsem neizgovadam, ki so že to zemljo zadele in kljub revščini, ki zemljo tare radi velike zapuščenosti, kaže pa, da bodo tej deželi prizadeti novi udarci. Italijani namreč zahtevajo, da se jim v trg. pogodbi, ki se sedaj sklepa, dovoli uvoz gotovega kontingenta vina in olja v Jugoslavijo. Ker sta pa to poglavitna pridelka dalmatinskega poljedelstva, katere ta dežela izvažja zlasti v inozemstvo, bi bila s tem Dalmacija najbolj udarjena. Druga nevarnost proti Dalmaciji od strani Amerike, katera hoče na uvoz suhih višenj uvesti 40 odstotno carino ad valorem. Ker je bila za ta pridelek edini resni kupec Amerika, bi tudi to pomenilo za Dalmacijo težak udarec. Tretja neugodna vest za Dalmacijo pa je nedavna izjava, da vlada nima denarja za dovršenje liške železnice, katera bi zlasti severno Dalmacijo šele zvezala z ostalo državo. Zato je razumljivo, da je ta izjava silno zadela Dalmatince, ki že pet let

po vojni težko pričakujejo dovršitve te življenske proge za Dalmacijo.

g Kovan denar je stavila v promet avstrijska republika s 16. t. m. in sicer srebrni šiling s sliko parlamenta. Šiling ima vrednost 100.000 na K. Dalje niklast denar po 1000 avstrijskih kron in bakren denar po 100 in 20 avstrijskih kron. Stokronski denar je po veličini enak nekdanjemu vinarju.

g Ogromna izguba Pozemkove banke v Pragi. 21. t. m. se je vršil občni zbor te banke, na katerem je bilo ugotovljeno, da znaša izguba malo manj kot 200 milijonov Kč. Kot vzrok te strahovite izgube je navajal zastopnik nadzornega odbora, da so se milijoni izposojevali nerealnim tvrdkam. Banka je bila udeležena z milijoni pri podjetjih, o katerih poslovanju niso imeli pojma niti ravnatelji niti upravni svet. Poleg tega se je spuščala v trgovino, v kateri se niso vodilni uradniki niti najmanj razumeli. Največje izgube pa so nastale pri lesnem in strojnem oddelku. Ravnateljstvo je delalo nejasno, formalno nezadostne sklepe, iz česar je izviralo mnogo procesov in izgub. Likvidacijski odbor je suspendiral nekateri ravnatelje in uvedel proti njim kazensko postopanje.

g Sladkorna pesa v Evropi. Po statistiki Lichte v Magdeburgu se je letos posadilo v Evropi 1 milijon 986.056 ha s sladkorno peso, med tem ko je znašala lani kultivirana površina samo 1 milijon 633.258 ha.

g Težak položaj v Ogrski. Ogrsko gospodarstvo se nahaja v težki krizi, ki je še večja radi sanacije in splošno slabih srednjeevropskih razmer. Industrija nima novih naročil, skladišča so prenapolnjena in na vse načine — tudi s prodajanjem z velikimi izgubami — skušajo spraviti produkte v denar. Pri ofertah se dogaja vedno več slučajev nekorektnih konkurence, ki izvirajo iz težavnega položaja ogrske industrije. Če se bo sanacijska akcija provedla zelo rigorozno, preti ogrski industriji, ki je nastala večinoma v povojni — inflacijski — konjunkturi, polom.

Trganje, revmatizem zdravi najbolje Reumatitis, ker naglo in sigurno učinkuje. Proizvajajo ga Mestna lekarna v Zagrebu, za Ljubljano in okolico se pa dobiva v lekarni Leustek.

Naznanila.

Shod vojni invalidov in vdov v Ljubljani. Udruženje vojnih invalidov podružnica v Ljubljani sklicuje za 26. t. m. ob 7 zvečer v prostorih restavracije »Zlatorog«, Gosposka ulica 3 v Ljubljani, shod svojih članov in članice. Na shodu se bo poročalo o delu in sklepih drž. invalid. kongresa v Ljubljani. Dolžnost vsakega člana in članice je, da se tega shoda udeleži. Priidejo naj tudi oni člani in članice, ki so imeli priliko poslušati delo kongresa.

Občni zbor Glasbene čitalnice je preložen na petek, dne 27. t. m. ob 8 zvečer. Pol ure pred občnim zborom odborova seja.

Občni zbor pevskega zbora »Glasbene matice« je nočoj ob 8. Pol ure pred občnim zborom odborova seja.

Gasilno društvo Orle priredi v nedeljo 29. t. m. ob 3 popoldne na vrtu gostilničarja Jerneja Nebca veliko vrtno veselico. Na vsoporedu je srečolov in godba. K udeležbi vlijudno vabi odbor.

Dve turi Valentina Stanilca.

Ob 150letnici njegovega rojstva.

(Staničev popis.)

I. Pot na Klek.

(Dalje.)

Na Visoki Warthi, kjer stoji druga koča, nam je prišel nasproti knez. On je šel čez sneženo polje, s pečinami posuto, in čez dolgi ledenik, preplezal je celo snežno steno in vendar smo ga našli izredno dobre volje, kar je bilo zelo naravno: celo podjetje je omogočil, možem in znanstvenikom raznih panog je odprl v preiskovanje je doslej zaprti polje in jim pripravil neizmerno zanimivo igro. Taka zavest dviga srce in duha.

Prehod čez ledenik je bil to pot neprimerno težji kot zjutraj. Solnce je stalo visoko in je sneg čisto zmečilo. Ob vsaki stopinji smo se pogrezali čez kolena. Tudi ledene razpoke so nas ne brez vzroka skrbele. Gospod von Schalhammern je res padel z eno nogo v eno teh in le pogum in moč sta ga spravila spet na površje.

Ledene razpoke so na ledenikih prav tako lep kakor nevaren pojav. Že zjutraj smo se ob eni ustavili in smo se ulegli na tla, da bi mogli razločneje in natančneje vse opaziti. Videli smo tisočletni led, drug na drugega nagromaden. Bil je razločno zložen, in plasti so se med seboj ločile po široki odprtini. Lom ledu je steklenast, njegova barva pa lepo nebesnomo dra. Prav pod prvo plastjo, na kateri smo stali, je drl potok in se, tvoreč pred našimi očmi slap, zagnal v globoki brezdanci prepada. Sama misel na možnost, da bi padel v tako brezdno, pretrese človeka.

Da morejo brez strahu čez ledene razpoke, ki so na pobočjih ledenikih zelo pogostne in čisto le z nizkim snegom zakrite, se navežejo navadno kmetje z vrvmi drug na drugega. Mi nismo bili tako previdni in naš dobri genij nas je obvaro-

val pred zlemi posledicami te brezskrbnosti.

Gospod von Schalhammern in jaz sva dospela k Sv. Krvi z nočjo. Tamošnji gospod župnik, mož kakor gre, in njegovi vrli sosede so bili veseli, ko so nas ugledali, zlasti ko sva jim zagotovila, da se ni pripetila med podjetjem nikaka nesreča. Z daljnogledi so videli namreč, kako se je valila s Klekove kope velikanska snežena masa (kmetje, ki so imeli nalog zasadiati na vrh velik železen križ, so jo sprožili) in njihovo dobro srce je bilo že v skrbeh: slutili so nesrečo.

Resnično spada med izredne slučaje, sredi najhujšega poletja splezati na večni prestol zime in to brez posebnih poškodb. Večina izmed družbe je tožila le o očesnih bolečinah. Reverberacija bleščečega snega, ki je v posebnem kontrastu s črnim nebom (tako izgleda nebo na najvišjih hribi) in žgoči solnčni žarki so aficirali vidne živce in povzročili vnetje. Vsi, ki so si zastirali obraz s črnim florum, so se obvarovali tega. Flor pa nas ni mogel obvarovati druge neprijetnosti: suhi zrak je napadel našo kožo: obraz je pordel, ustne so otekle in razpokale. Nekateri se v višini niso počutili kaj dobro in so se bali omedlevice. Izčrpanje mož po 15—20 korakih je bilo splošno. Vendar po kratkem oddihu je koj izginilo in se prav tako pri nadaljnjem pomikanju spet pojavilo. Znano je, da je gospod von Saussure na vrhu Mont Blanca doživel podobne stvari.

Največjo pozornost je pa vzbujal fenomen hitrega prehajanja toplote in mraza na višini. Zjutraj smo našli na prostem vodo prevečeno s tricolso ledeno skorjo, opoldne pa je bil vpliv solnčnih žarkov na naše telo tako silen, da smo se bali zlih posledic in smo ležali na snegu tako prijetno kakor na kaki grivi. Otrple žuželke (morda Podura nivalis), s katerimi je bil ne daleč od Visoke Warthe snežen hrbet čisto pokrit, so se začele spet premikati. Glede fizikalnih in astronomskih opa-

zovanj, ki sta jih napravila graf von Hohenwarth in prof. Schiegg na Kleku, bosta učenjaka že poskrbeli, da jih posebej objavita. Jaz se omejim tu le še na nekaj opazk glede lege in višine neznanskega hriba.

Kralj Noriških alp, Klek ali Veliki Zvonar (domačini ga imenujejo Fusch, navadno pa Kalser-Glocke) je vogelnik treh dežel: Salzburške, Koroške in Tirolske od Kalsove strani, kajti prav na njegovem slemenu se združijo njihove meje. Njegova severna in zapadna stran pade skoraj cela v salzbursko ozemlje, ob njem pada širna Stubajska dolina kakor Kaprunska ob neznanem Wieselbachhornu.

Na Klekovi kopi ni nikake ravnice; ojster in ozek greben, mestoma se ne moreta niti dva moža ogniti, drži do Škrbine, katere globina se ne da ugotoviti, ker je zdaj več zdej manj s snegom in ledom napolnjena. So leta, ko je res nemogoče priti čez njo. To leto je bila škrbina komaj 40 čevljev globoka in smo se mogli zato po lestvah in vrveh varno spustiti vanjo in onkraj priplezati na vrh Kleka.

Stanje barometra.

I. Salms-Höhe, na kateri stoji prva koča: 247 in pol črte (linije),

II. Hohenwarths-Höhe, pri drugi koči 229 in desetina črte,

III. Hoher Schoss, na katerem smo baron Seemus, von Schalhammern in jaz počivali: 219 in desetina črte,

IV. Mali Klek ali Hoher Kamm: 214 in osem desetlin črte,

V. Visoki Klek: 214 črt.

To je tedaj polna višina nenavadne gore, katera je v Noriških in Juljskih alpah najbrže najvišja. Železni križ, ki se dviga še dve klatrji nad njo, izpolni okroglo število in ji da 12.000 čevljev nad morsk gladino.

Na sam vrh je splezalo le 6 oseb: štiri kmetje, ki so postavili križ, gospod župnik, ki je vodil delo, in g. Steinig (gotovo ti-

skovna pomota za Stanig!), ki mu je prof. Schiegg naložil, izvršiti barometerska in termometerska opazovanja.

Merjenje se je izvršilo to leto z neprimerno večjo točnostjo nego prošlo leto. Instrumenti so bili boljši in nikaj slučaj ni preprečeval njihove uporabe. Rezultati so izpadli zato čisto drugače: pri določitvi višine se je izkazala razlika približno 1000 čevljev.

Naj slede opazovanja, kakor mi jih je sporočil g. prof. Schiegg. Odgovarjajoče observacije so bile ugotovljene v Salzburgu in je bilo vse izračunano po Trembleyevi formuli, kajti tudi prof. Schiegg je spoznal, da metoda gospoda de Luc preveč zmanjša, kar je že Sanssure grajal.

Višina nad morsk gladino.

1. 1393 klatfer ali 8358 par. čevljev.
2. 1712 klatfer ali 10302 par. čevljev.
3. 1886 klatfer ali 11316 par. čevljev.
4. 1982 klatfer ali 11982 par. čevljev.
5. 1998 klatfer ali 11988 par. čevljev.

Kolikor so nam višine gor znane, je na celem starem svetu (Evropa, Azija, Afrika) le 9 gor, ki presegajo Klek — Mont Blanc na Savojskem, Mont Rosa na Milanškem, Ofir na Sumatri, Schreckhorn, Finsterarhorn, Jungfrau, Mönch in Eiger v Švici in Anquille d'Argentine. Vse druge gore, pa naj so njih imena še tako slavna: Maladetta in Mont-Perdu v Pirenejih, Etna, Libanon, Wetterhorn, St. Gotthart itd. ne dosežejo Kleka. Celo Pik de Teneriffa se mu mora umakniti, če je Borda prav meril.

Dolina pri Sveti Krvi je ena najvišjih dolin v Noriških alpah. Je 4206 čevljev nad morjem. Sveta Kri je tedaj višja kot Geisberg. Ta kraj, znan doslej večinoma le romarjem, ki obiskujejo grob pobožnega brata Bricija, bodo obiskovali poslej tudi naravoslovci in drugi učenjaki. Sveta Kri postane kakor Chamouni slavn.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejaš

Turistika in sport.

Novi rekordi.

Dodatno k nedeljskemu »Sportnemu tednu« poročamo o novih rekordih. Tik preden so se ameriški atleti odpeljali, so imeli zadnje tekme in je skočil nam že znani črnc-djak Hubbard z zaletom v daljavo 7.78 m. Če bo vest potrjena, je to nov svetovni rekord, za dobrih 6 cm boljši kakor dosedanj; tudi tega je imel črnc-djak Gourdin, 400 m je pretekel C. Taylor v novem rekordnem času 48.1 sek. Nadalje pravi telegram, da so štirje atleti skočili s palico 13 čevljev, to je 402 cm. Ker je pa čevljev 30.48 cm, je 13 čevljev: 396 cm, je torej ena ali druga številka napačna. Seveda pa tudi 402 cm ni rekord; tega ima še zmeraj Norvežan Hoff in znaša 421 cm. Ob enem s lahki atletiki, 102, so poslali Amerikanci v Evropo 11 telovadcev, 26 bokserjev, 7 kolesarjev, 17 rokoborcev, 17 sabljačev, 10 veslačev, 36 plavalcev in 24 plavalk.

Še skoraj večjo senzacijo kakor ameriški rekordi so povzročili uspehi izbornega finskega tekača Paavo Nurmi. 19. junija je pretekel v Helsinkih 1500 m v 3 min. in 52.6 sek. ter prekosil dosedanj svetovni rekord Šveda Zanderja 3:54.7. Ob enem je svoj lastni svetovni rekord na 5000 m izboljšal od 14 min. 36.3 sek. na 14:28.2.

Aljažev klub SPD ima svoj letni občni zbor v četrtek, 26. t. m. ob osmih zvečer v dvorani Akademskega doma.

S. K. »Mladika« : S. K. »Krakovo« 6 : 1 (2 : 0). V nedeljo, 22. t. m. ob 6. uri se je vršila med gori omenjenima kluboma prijateljska tekma, ki je končala s povsem nepričakovanim rezultatom. Mlademu, agilnemu, toda fizično dosti slabjšemu S. K. »Mladiki« se je posrečilo z lepo kombinacijsko igro doseči lepo zmago; tudi so v polju nadkriljevali fizično močnejšega nasprotnika, kateremu

manjka treninga in discipline; vendar pa se kaže obojestransko dosti ambicije in volje do pravilnejšega igranja, kar bo pač le v korist obeh klubov. — S. K. »Mladika« pa zasluži v disciplini vso pohvalo in mu želimo pri vztrajnem delu še mnogo uspehov.

Kdor potrebuje blago

za obleko, naj bo previden pri nakupu. Gotovo pa je, da ima najlepše in najcenejše ANGLEŠKO in ČESKO SUKNO blagovni oddelek

Drago Schwab — Ljubljana.

Izpred sodišča.

Tatinski ženin. Posestnikova hčerka Marija N. iz ljubljanske okolice bi se bila rada omožila. Prijatelj Matevž ji je nasvetoval nekega svojega prijatelja, katerega je seveda prav toplo priporočal, češ da je silno »fest fant« in ima tudi dobro službo v Ljubljani. Ker bi ona res jako rada prišla v mesto, kar je tudi pri obravnavi smeje povedala, ji je ženin ugajal in kmalu sta se zmenila, da se bosta vzela. Kupila je že nekaj obleke in pa poročne prstane. Nekega lepega dne pa je pogrešila v svojem kovčegu hranilno knjižico Mestne hranilnice ljubljanske z vlogo 5000 K. Odpravila se je hitro v mesto, šla je v hranilnico in prepovedala dvig iz ukradene knjižice. In res je prišel kmalu nato v hranilnico z ukradeno knjižico njen — ženin. Dekle bi mu bilo morda še odpustilo, toda bilo je že prepozno. In tako so ji ženina aretirali. Pri obravnavi je fant seveda priznal, da je vzel knjižico, toda ugovarjal je, da se je smatral za to kot njen ženin za upravičenega. Ker pa se sodišče ni moglo uveriti o pravilnosti te trditve, je bil obsojen ženin na 8 mesecev težke ječe z raznimi poostriili.

Sodite, jaz ne sprejemam nobene kazni, tako je odgovoril predsedniku senata pe-

kovski pomočnik Arnold Koren, ki je bil obtožen, da je poneveril svojemu gospodarju Novljanu v Medvodah nad 1000 Din od strank vplačanega denarja za razprodan kruh. Tudi je vzel v Konzumu na gospodarjev račun več čokolade in piškotov. Fant je svojo krivdo deloma priznal, zagovarjal pa se je, da je porabil denar, ker je imel premajhno plačo. Obsojen je bil radi poneverbe na 3 mesece ječe.

Motor v glavi. Včeraj se je predstavil senatu deželnega sodišča čudak, ki je trdil, da ima motor v glavi. In res je govoril tako živahno in hitro, kot bi imel jezik na motor. Obtožen je bil, da je zavozil v Ljubljano, kjer se je pošteno napil, tako da je obležal. Ko ga je hotel stražnik odpeljati na hladno, se je vrغل zopet na tla, tolkel in razbijal, zraven pa klet in zabaval čez policijo in sploh čez vse, kar mu je prišlo na um. Končno sta ga dva stražnika zvezala in naložila na cizo in odpeljala. Seveda je pri tem mož zmerjal in se otepal, kolikor je mogel. Tudi pri obravnavi je bil zelo hud, vendar pa mu ni dosti pomagalo in je bil obsojen na 4 mesece zapor.

Obsojeno »Jutro«. Glavni urednik bivšega »Narodnega dnevnika« g. Aleksander Zeleznikar, ki je obanem tudi urednik »Kmetijskega lista«, je tožil »Jutro«, ki mu je v nekem članku očitalo dvoličnost, češ da dela pri dveh listih. Zraven pa je pridejalo »Jutro« opazko, da se ena dvoličnost več ali manj na praporu SKS ne pozna. Zagovornik »Jutra« je ugovarjal, da se ni očitala dvoličnost uredniku Zeleznikarju, marveč SKS kot taki. — Ker je bila poravnava, največ radi vprašanja stroškov nemogoča, je bilo obsojeno »Jutro« na 1000 Din in stroške in mora priobčiti sodbo v 14 dneh po pravomočnosti v listu.

Polzvedovanja.

Našel se je ključ. Dobi se Sv. Petra c. 2, prtlj. pri g. Marg. Konif.

Pridobivajte novih naročnikov!

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusite na pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donje Stubice, Elza trg št. 134, Hrv.

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnim potplatom so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

3. Zahtevajte edino le »Palma«.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v.š.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenc. v C	Nebo, vetrovi	Padavina v mm
23./6. 21 h	734.3	19.0	0.6	obl.	—
24./6. 7 h	735.2	18.7	0.4	dež	10.4
24./6. 14 h	736.0	18.6	1.0	dež	—

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigoveznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

Mlajši agilni trgovci

po možnosti kolonijalne stroke, državnih jezikov popolnoma večji, s prakso za urad, kakor tudi za potovanje sposobni, se prosijo, da pošljejo ponudbe pod: »SVJESNI RAD 66-K-52« na intereklam d. d. ogl. zavod, Zagreb, Palmotičeva ul. 18. 3474

Stalno službo

išče pošten, trezen kmečki fant. Lahko bi pomagal pri lažjem pisarn. delu. Zmožen je hrv., slov. in ital. jezika. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »PRIMOREC«.

SPREJME se 6 boljših gospodov ali gospodičen na dobro domačo hrano. Naslov pove uprava pod šte. 3604.

Pridno SLUŽKINJO

ki je že izurjena nekoliko v kuhinji, sprejemem. Nastop takoj. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 3612.

ISCEM ČEVLAJSKEGA PRIREZOVALCA

(Zurichter); plačam 800 K tedensko, stan in oskrbo. — Nastop takoj. Ponudbe na S. GOLIK, Delnice, Hrvat.

Oddam SOBO za gospoda in vzajem sostanovalec v sobo. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod šte. 3596.

Prazno SOBO išče

mirna stranka s 1. jul., če mogoče v sredini mesta. Ponudbe na upravo lista pod »Prazna soba šte. 3597«.

STANOVANJE

2 veliki sobi, kuhinja in pritlikline, takoj oddam. Naslov v upravi lista pod št. 3598.

PREVZAMEM dobro idečo ŠPECER. TRGOVINO najraje v Ljubljani, v najem. Cenj. ponudbe pod »I. I. št. 3603« na upravo »Slovenca«.

Opozorilo.

Podpisana naznanjam, da je vsaka kupčija, sklenjena z mojim možem, bodisi glede stanovanja ali pa pohištva, neveljavna. — Franja IVA-NUŠA, Gosposvelska c. 12.

LEPO POSESTVO

HIŠA z gospodar. poslopji, mlin in žaga zaradi družin. razmer takoj naprodaj. Lega lepa, pol ure od žel. postaje Kočevje ozir. Stara cerkev. — Vprašanja na županstvo ZELJNE, p. Kočevje. 3614

Gospodarska zveza kupuje dobro ohranjene železne barele od petroleja in bencina po najvišji ceni. 3589

TRBOVELJSKI

PREMOG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. — Plačilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

Dva ročna VOZIČKA

na 4 kolesih in z lestvicami, eden z diro, napredaj. Rožna dolina št. 145 pri Ljublj.

Hrastove in smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v debelinah nad 30 cm kupimo vsako množino franko vagon, najraje na progi Zidani-most—Brežice. Ponudbe z navedbo cene, množine in kraja, kjer se isti lahko ogledajo, na: AND. JAKIL — Krmelj (Dolenjsko).

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner v vseh opre mah

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarški stroji »Adler« kakor: cilindri, levoročni in krojaški.

Pouk v vezanju ter krpanju perila in nogavic (štolanje) brezplačno edino le pri:

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo!

PRODAM

moder. izdelano HRASTOVO jedilno opremo

črno ali rjavo, ter postelje iz orehovega lesa. Na željo dodelam vse potrebno za spalno opremo in druga v to stroko spadajoča dela, ter se pripravim. Avgust CERNE, mizar, Zgornja Šiška št. 122. 3594

„SLOVENEK“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

za oglase

v tem mednarodnem razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali pa tudi v priprosti

najbolj

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je »Slovenec« za insercijo ob vsaki priliki najbolj

priporočljiv!

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje ANTON BOC Ljubljana, Šolengova ul. 6/I, Glince—Vr. 46.

ŽLICE, VILICE,

kuhinjske in žepne nože, jedilno orodje, pipce, škarje, žepna ogledala, ustnike za cigarete, pipe-mornarice — merila (pošeti). »Ilirija« in »Jadran« čistilo. — Leščilo, mast in apretura za usnje, olje za šivalne stroje, črnilo in gumi-arabikum — na debelo pri tvrdki OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 3154

Na ljubljanskem VELESEJMU se proda ali odda v najem majhen, ličen

paviljon

pripraven za čebelnjak ali stojnico. Cena se izve pri upravi velesejma, Ljubljana

MALINOVEC

PRISTNI, NARAVNI 1 kg 20 Din

nudi LEKARNA dr. G. PICCOLI v Ljubljani.

Kupimo parni KOTEL

s cirka 6 do 10 m³ kurilne ploskve. — Ponudbe na: Združene mlekarne d. d. v Ljubljani. 3546

ŠENTJANŠKI PREMOG

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo PRODAJNI URAD šentjanškega premogovnika And. Jakil — LJUBLJANA, Krekov trg 10.

Dosedanji upravitelj glavnega zastopstva v

Mariboru, zavarovalne zadrage

»CROATIA« v Zagrebu

g. Stanko PELC

SE NE NAHAJA VEČ V SLUŽBI IMENOVANE ZAVAROVALNICE.

NATJEČAJ

za službu organiste u katol. župskoj crkvi u Osijeku donjem gradu i zborovodje Hrvatskog pjevačkog društva »LIPE«.

Dužnost organiste jest upravljanje crkvenim zborom i orgljanje prigodom svih crkvenih službi i svečanosti. Kao zborovoda »Lipe« ima triput tjedno obdržavati s pjevačima pokus i zborom ravnati kod svih koncerata i nastupa. — Stalni dohodci su ovi: Godišnja plaća od crkve . . . 7200— Din Godišnja plaća od »Lipe« . . . 7200— Din Pratinja na ukupima oko . . . 7500— Din Orgljanje na rekviemima . . . 750— Din Ukupno godišnje . . . 22650— Din

Osim toga ima prilike da se posveti privatnom poučavanju u glazbi, pošto je svaki dan cijelo prije podne, a i poslije podne, kad nema ukopa, slobodan. — Natjecati se mogu samo vršne sile te imadu svojoj molbi priklopiti slijedeće priloge: 1. svjedodžbu o apsolviranju najorguljaškoj školi; 2. svjedodžbu o višegodišnjem uspješnom vodstvu pjevačkog zbora; 3. curriculum vitae. Molba se ima upravitelji na RIMSKO-KAT. ŽUPSKI URED OSIJEK III., najkasnije do 10. VII. 1924.

U Osijeku, dne 20. lipnja 1924.

Dr. Slavko MICHL, predsjednik »Lipe«.

Ivan ROGIĆ, upravitelj župe.

Auto

Na prostovoljni javni dražbi bo dne 27. junija ob 3. uri popoldne naprodaj radi odpotovanja po zelo nizki ceni OSEBNI AUTO »Puch« tipa VIII, 6 sedežen, skoro popolnoma nov. Dražba bo pri gosp. CURHALEK, mehanična delavnica, Celovška cesta 89, Spodnja Šiška.

čitajte in širite »Slovenec«!